

SMS Dandolo gőzkorvett 1854 -1890

(1890-1901 között a neve Schwarzenberg hulk)
(Testvérhajója SMS Erzherzog Friedrich gőzkorvett „fregatt”)
1882-ben állt hadrendbe az olasz Enrico Dandolo páncélos toronyhajó.

Vízkesztorítása: 1697 hosszú tonna, 1724 tonna (1724,77 tonna)
(máshol 1613 tonna, vagy 1700 tonna²⁵⁶⁷)

Hossza: 67,8 m (222 láb 5 hüvelyk) legnagyobb hossza
56,05 m a vízvonalon

Szélessége: 12,16 m (39 láb 11 hüvelyk)

Merülése: 5,08 m (16 láb 8 hüvelyk) – 5,53 m

Meghajtása: 1 db kéthengeres, vízszintes Strudthoff gőzgép, ami Velencében készült.
(A sajtó szerint a Dandolo és társainak a gépei Triesztben készültek²⁵⁶⁸)
2 db 12 tűzteres kazán
1 db kétlapátos Griffith hajócsavar
A hajó egy háromárbcos hajó kötélnetével és vitorláztatával rendelkezett.
Vitorlafelület 1400 m².

Teljesítménye: 920 LE (690 kW) (máshol 230 LE²⁵⁶⁹, vagy 260 LE)

Hatótávolság: 1950 tmf /9 csomó gőzgéppel

Sebessége: 8-9 csomó (15-17 m/h)
1874-től 9,02 csomó

Személyzete: 274 - 294 fő
1860-ban 320 fő

Fegyverzete 1859-ben:

17 db 30 fontos elöltöltős nem huzagolt vas ágyú
4 db 60 (máshol 66) fontos Paixhans nem huzagolt vas ágyú
1 db 48 fontos ágyú²⁵⁷⁰

A sajtó szerint a fegyverzete 1860-ban:

27 ágyú: nevezetesen 1 hajóágyú (talán a 48 fontos ágyú lehet)
2 tábori (csónak) ágyú
1 darab 60 fontos ágyú
20 darab 30 fontos ágyú
4 darab rakétavető röppentyű

²⁵⁶⁷ Magyar Statistikai Évkönyv, 1877 (7. évfolyam, Budapest, 1879) X. Haderő
Magyar Statistikai Évkönyv, 1879 (9. évfolyam, Budapest, 1882) XI. Haderő

²⁵⁶⁸ Vasárnapi Ujság –1865-12-03 / 49. szám / Vác város (képpel) Árvay 622. oldal / Hazai tájleírások; intézetek; népviseletek; építészeti művek

Budapesti Hírlap, 1859-12-14 / 295. szám

²⁵⁶⁹ Neue Freie Presse, Juli 1866-07-29

²⁵⁷⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo

Fegyverzete 1866-ban:

16 db 30 fontos elöltöltős nem huzagolt vas ágyú
4 db 60 fontos Paixhans nem huzagolt vas ágyú
2 db 24 fontos huzagolt hátultöltős csónakágyú
2 db 4 fontos sima csövű ágyú

Fegyverzete 1871-ben:

14 db 24 fontos huzagolt ágyú
1 db 3 fontos ágyú

Fegyverzete 1877-ben:

12 db 15 cm-es (5,9 hüvelyk) Wahrendorf hátultöltős huzagolt ágyú²⁵⁷¹

2 db 7 cm-es (2,8 hüvelyk) hátultöltős huzagolt ágyú

(Máshol 1877-ben a fegyverzete: 16 ágyú, 129 karabély, 60 revolver, 65 kard)

Csónakok: 1 db II. osztályú bárka, 1 db III. osztályú vitorlás bárka, 1 db II. osztályú csónak, 1 db III. osztályú csónak, 1 db II. osztályú mentőcsónak, 1 db II. osztályú Gigg, 1 db 6 evezős Jollbort, 1 db 2 evezős Jolle, 1 db tisztító ladik.

Tervezte: Axel Ljungstedt haditengerészeti építési felügyelő²⁵⁷²

A hajó teljes neve: Silvestro Conte Dandolo

Épült: Velencei Arsenál²⁵⁷³

Építés kezdete: 1854.09.26.

Vízrebocsátás: 1858.08.07. szombat²⁵⁷⁴

Szolgálatba állt: 1859.02.09. (1859.08.09.)

Leszerelték kivonták: 1879.

Hadrendből kivonták: 1901.09.13.

Lebontották: 1901.

A hajó fából épült.

²⁵⁷¹ [https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_\(1857\)](https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_(1857))

²⁵⁷² [https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_\(1857\)](https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_(1857))

²⁵⁷³ Budapesti Hírlap, 1856-03-04 / 53. szám

Klagenfurter Zeitung, April 1858-04-24

²⁵⁷⁴ Die Presse, August 1858-08-08

Der Humorist, August 1858-08-09

²⁵⁷⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo

1857.

Az osztrák haditengerészettel kapcsolatban a „Triester Ztg.” a következő, Nápolyból, augusztus 9-én keltezett közleményt közli: „Ausztria, mivel területi helyzete miatt előkelő rangot kell betöltenie a tengeri hatalmak között, a haditengerészeti erőforrásainak arányban kell állniuk ezzel a státusszal. E tekintetben számos figyelemre méltó dolog indult el mindössze néhány év alatt, és még nagyobb dolgok vannak fejlesztés alatt. A gyorsan épített „Kaiser” sorhajó, a nemrég vízre bocsátott „Eugen” gőzfregatt, a „Donau”, az „Adria” és a „Friedrich” háromcsavaros fregattok, a „Dandolo” csavarkorvett küszöbön álló vízre bocsátása, két új csavarfregatt (egyenként 50 ágyúval) gerincének lerakása, valamint egy nagyszerű haditengerészeti arsenál és dokk létesítése Polában kétségtelenül lenyűgöző eredmények, és lelkes elismerést érdemelnek az osztrák haditengerészet nagyon gyors fellendüléseként.”²⁵⁷⁶

1858.

Velencéből írják f. hó 7-én ment végbe az ottani arsenálban, minden legkisebb háborítás nélkül s teljes sikerrel a „Silvestro Conte Dandolo“(az elhunyt admirális tengerészeti parancsnok tiszteletére nevezett)csavar-corvette vízrebocsátása. Ezen erős és szép jármű, mely Romaki cs. k. hajóépítészeti kapitány vezetése alatt épült, 195 velencei lábnyi hosszúságú, 38 1/2 -a legnagyobb szélesség, 19 magasság mellett; vitelképessége 1720 tonnát tesz, gépe 230 ló erejű, s legénysége 250 főből áll, 22 ágyúval van ellátva. A Főhercegi Pár is jelen volt, a flandriai gróf kíséretében, a nagyszerű ünnepélyen. A jövő héten fog a „Sirály“ csavar-brigg vízre bocsátatni, s erre egyszerre 4 első rangú fregát építése fog megkezdetni.²⁵⁷⁷

A hadiflotta fejlődése 1848-1858 között: A következő beszámoló képet ad haditengerészetünk elmúlt tíz évben elért fejlődéséről. 1848-ban az osztrák flotta a következő nagyobb hajókkal rendelkezett: 0 fregattokkal, 5 korvettel, 8 briggel, 2 goillet-tel és 3 gőzhajóval rendelkezett Ma 1858-ban a Császári Haditengerészet a következőkből áll: 1 sorhajó (Kaiser); 7 fregatt, beleértve 4 vitorlás fregattot: (Schwarzenberg, Ovyara, Bellonz, Venus), és 3 csavaros fregatt: (Radetzky, Adria, Donau); 7 korvett, beleértve 5 vitorlás korvett: (Carolize, Diana, Minerva, Leipzig, Titania). Gőzkorvett 2 (Erzherzog Friedrich és Graf Dandolo). További egységek: Huszár, Pylades, Montecuccoli, Pola, Triton; Elisabeth, Lucia, Eurtatone, Prinz Eugen, Vulcanus, Tayuzus, Achilles, Anod, Henhi; 3 Goelotten: (Saida, Artemisia, Are), 5 brigg-schooner, ebből 4 vitorlás és 1 gőzös, 33 vitorlás; 12 ágyúnaszád stb.²⁵⁷⁸

1859.

1859.02.22-én a „Silvestro Dandolo“ csavar-corvette a velencei arsenált elhagyta s legközelebb próbaútra indul.²⁵⁷⁹

Talán ekkor mentette le a sziklazátonyról a zátonyra futott SMS Donau-t, Calamotta közelében.²⁵⁸⁰

1859-ben az Adriai-tengeren, Polában állomásozott a második olasz függetlenségi háború (1859. április – 1859. július) alatt. Ekkor tengeri ütközetre nem került sor, mert a háborút a szárazföldön a Magenta-i és a Solferino-i csaták döntötték el.

1859.08.22-én Gravosába érkezett.²⁵⁸¹

[https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_\(1857\)](https://it.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo_(1857))

²⁵⁷⁶ Klagenfurter Zeitung, August 1857-08-24

²⁵⁷⁷ Budapesti Hírlap, 1858-08-12 / 183. szám

Budapesti Hírlap, 1858-08-11 / 182. szám

Oesterreichische Volks-Zeitung, August 1858-08-12

²⁵⁷⁸ Die Presse, September 1858-09-04

²⁵⁷⁹ Budapesti Hírlap, 1859-02-25 / 45. szám

²⁵⁸⁰ Neue Freie Presse, November 1868-11-10

²⁵⁸¹ Budapesti Hírlap, 1859-08-26 / 204. szám

„Tegnap volt 25 éve, hogy a Novara fregatte híres földközi útjából Triesztbe visszatért. Az akkori tengerészeti főparancsnok, Ferdinand Miksa főherceg s neje a „Fantasie“ császári gőzyacht fedélzetén egész Gravosaig mentek eléje s a főherceg a megérkezőket a legmelegebben üdvözölte. A „Dandolo“ fedélzetén bankett volt, melyben a Novara egész törzskara részt vett a főherceg elnöklete alatt.”²⁵⁸²

1859.11.19-én a marokkói vizekre indult Richard Barry fregattkapitány parancsnoksága alatt.²⁵⁸³

1860.

Ezenkívül van 2 csavarhajtású korvettünk, egyenként 260 lóerővel: a Dandolo és a Friedrich, egyenként 320 fős legénységgel és 27 ágyúval, nevezetesen 1 hajóágyúval és 2 tábori (csónak) ágyúval, 1 darab 60 fontos és 20 darab 30 fontos ágyúval, valamint 4 rakétavetővel.²⁵⁸⁴

1859.10.22-1860.04.26 között Marokkó és Spanyolország között háború volt. A harcok oka Ceuta afrikai város birtoklása volt. A spanyolok egy 45 ezer fős expedíciós hadsereget küldtek Afrikába, 3000 öszvérrel és lóval és 78 ágyúval. A spanyol flotta 1 sorhajóból, 2 gőz és 1 vitorlás fregattból 2 korvettből, 4 szkúnerből, 11 lapátkerekes hadigőzösből, 3 kisebb hadihajóból és 9 szállító gőzösből valamint 3 kis vitorlásból állt. A kötelék december 21-én szállt partra Ceuta-ban. 1860.01.01-én vette tűz alá először a flotta a partokat.²⁵⁸⁵ Hogy miképp lett a harcok részese az SMS Dandolo, azt nem tudom.

A Dandolo csavaros korvett, amely visszatért a marokkói partokról 1860 áprilisában, a következő napokban Polába megy kisebb javításokra. Részt vett a spanyolok és mókók közötti első csatában, és 1860. január 4-én magának is egy heves és nagyon veszélyes vihart kellett átélnie a spanyol partoknál. A legénység egészségi állapota kiváló volt az egy hónapos átkelés alatt. Fogvatartottaink sorsában semmi sem változott, de a lehető legnagyobb figyelemben részesülnek. Fane Peruggia-t, akit már a letelejésén letartóztattak, tegnap az esti vonattal Bécsbe vittek.²⁵⁸⁶

Reméljük, hogy néhány napon belül rendszeres és pontos jelentéseket kapunk az olaszországi események alakulásáról. Mint ismeretes, egy osztrák flottilla, amely a Schwarzenberg (60) fregattból, a Dandolo (36) korvettből és a Lucia aviso gőzhajóból állt, báró Wüllerstorff parancsnoksága alatt Szicília vizeire indult. Később a Bellona (40) fregatt is csatlakozik az expedícióhoz. Úgy tudjuk azonban, hogy a Lucia a hírek vétele után visszatér, és helyére egy másik aviso gőzhajó lép, amelyet ezután a Lucia fog újra váltani. Így időről időre pontos jelentések várhatóak Nápolyból az események alakulásáról.²⁵⁸⁷ A kötelék Nápolyban állomásozik, és feladata az osztrák és magyar állampolgárok védelme. A kötelék egyelőre nem halad át a Messinai-szoroson. Itáliában ekkor Garibaldi hadműveletei befolyásolták az osztrák flottakötelék jelenlétét.²⁵⁸⁸

1860.07.27-én az SMS Dandolo Messinában volt, ahol heves lövöldözésnek volt tanúja. Felmerült Messina evakuálásának gondolata, Garibaldi támadása miatt de Barry kapitány nem tudta a német és osztrák polgárokat felvenni, mert parancs szerint Nápolyba kellett indulnia.²⁵⁸⁹

²⁵⁸² Pesti Hírlap, 6. évfolyam, 1884-08-27 / 237. szám

²⁵⁸³ Die Presse, November 1859-11-19

²⁵⁸⁴ Die Presse, Juli 1860-07-25

²⁵⁸⁵ [https://en.wikipedia.org/wiki/Hispano-Moroccan_War_\(1859%E2%80%931860\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Hispano-Moroccan_War_(1859%E2%80%931860))

²⁵⁸⁶ Die Presse, April 1860-04-19

²⁵⁸⁷ Die Presse, Mai 1860-05-24

²⁵⁸⁸ Klagenfurter Zeitung, Mai 1860-05-31

²⁵⁸⁹ Die Presse, August 1860-08-07

A Radeczky“ cs. k. hadigözös 7- dikén, „Dandolo“ és „Prinz Eugen“ pedig 1860.08.09-dikén érkezett Bejrutba.²⁵⁹⁰

Trieszt, 1860.10.01: A „Radetzky“ fregat és a „Dandolo“ korvett Szíriából (feltehetőleg Szírosz szigetére utal itt a Szíria kifejezés) az osztrák kikötőkbe visszaérkeztek. A brit kormány nyal történt megegyezés folytán az osztrák alattvalók a Szmirnában levő angol hajórajai parancsnok uralma alá helyeztetnek.²⁵⁹¹

(Egy szárd fregatté Pola közelében.) Egy szárd zászlót viselő vitorlás fregatté futott be f. hó 24-én (1860.12.24.) a Pola-vár közelébeni Fasana révébe. Az ott horgonyzó „Dandolo“ corvette parancsnoka, M. S. egy tisztet küldött a nevezett fregatté fedélzetére, a parancsnokhoz intézett azon üzenettel, hogy ezen hajónak tüstént távoznia kell. A szárd parancsnok azt erősíti, hogy hajójának árbocza meg van sérülve, melyet Fasanában akart kijavíttatni, anélkül, hogy a szárazát érintené. Minthogy azonban a sérülés olynemű volt, hogy amiatt a hajó semmiesetre sem volt képtelen a vitorlázásra, az osztrák parancsnok kijelentett kívánságához ragaszkodott, és azzal fenyegetőzők, hogy ellenkező esetben erőszakot használnak. A szárd parancsnok természetesen annál inkább kénytelen volt engedni, mivel erősítés közelgett Pola felől, s így akarata ellenére kifeszíté vitorláit és elhajózott.²⁵⁹²

1861.

1861.02.04-én Triesztbe érkezett. Vele együtt ekkor 11 hadihajó tartózkodott a kikötőben.²⁵⁹³

1862.

1862-ben Habsburg Ferdinand Max (Miksa) főherceg, tengernagy, a flotta főparancsnoka, a hajót a többi fa hajóval együtt, eladásra kínálta fel, hogy a befolyt pénzből, korszerű páncélos hajókat lehessen építeni. Végül a hajókra nem volt vevő.

1862.03.19-től a dalmát partok előtt a Linquetta-fokig (Albánia) járőrözött a Dandolo és az Adria fregatt, ágyúaszádoktól kísérve. Állomáshelyük ekkor Ragúza volt.²⁵⁹⁴

1862.08.02-án délután 4. órakor délnyugatról hat ismeretlen vitorlás hajó (két és három árbocza) jelent meg, melyek Ragúza előtt 5000—6000 lépésnyi távolságra, tehát még a sík tengeren, hirtelen horgonyt vetének, s ezen szokatlan megjelenés a Babinguk erődöt arra bírta, hogy az idegenekre két vak lövést tegyen a végre, hogy azok szokott módon vonják fel lobogóikat. Azonban az idegen hajók teljes nyugalomban maradának, mire azután a Lorenzo és Royal erődök is a La Croma szigeten jónak látták tüzelést kezdeni, még pedig most már komolyan a hajók ellen. Öt vagy hat lövés ment rájuk, de azok nyugton horgonyaikon maradának, mert a lövések nem tettek bennök kárt. A gravosai kikötőben nem volt egy hajó sem a cs. k. tengerészetből (mert a „Saurus“ egy idő óta Polában van, a „Dandolo“ pedig czirkál) és így az idegen betolakodók ellen nem lehetett többet tenni. Másnap reggelre a hajók eltűntek stb.“²⁵⁹⁵

²⁵⁹⁰ Pesti Napló, 11. évfolyam, 1860-08-23 / 3159. szám

²⁵⁹¹ Pesti Napló, 11. évfolyam, 1860-10-03 / 3193. szám

Das Vaterland, Oktober 1860-10-02

²⁵⁹² Politikai Ujdonságok, 6. évfolyam, 1860-12-06 / 49. szám

Das Vaterland, November 1860-11-29

²⁵⁹³ Die Presse, Februar 1861-02-05

²⁵⁹⁴ Die Presse, März 1862-03-23

²⁵⁹⁵ Pesti Napló, 13. évfolyam, 1862-08-10 / 3750. szám

1863.

Ebben az évben felkereste Korfut, Messinát, Gibraltárt, Algecirast, Ceutát és Malagát. 1863.08.15-én Brazíliába tartott, de meghibásodott az egyik kazánja, és ezért vissza kellett térnie Polába.

1863.09.13-1863.11.23 között Pireuszban (Athén) volt. Ott, kisebb javításokat végeztek rajta. Parancsnoka von Sterne kapitány.²⁵⁹⁶

1864.

1864 márciusi hír: (Osztrák czirkáló hadihajók, egy norvég hajós kapitány felelete.) A „Times”-nak írják: Múlt vasárnap ide érkezett Schwarzenberg” osztrák csavar-fregatt (50 ágyús) „Seehund” csavar-ágyúszád (4 ágyús) kíséretében két napi utazás után Korfuból, s még aznap Algírból Conte Dandolo csavarfregatte (22 ágyús). Itt azon távirati parancs várakozott rájuk, hogy Gibraltárba menjenek s azt tegyék tengeren, a mit testvéreik a szárazon mivelnek, s ezen parancsot úgy magyarázzák, hogy minden dán hadi- vagy kereskedőhajót foglaljanak el. Hallomás szerint az ágyúszád, mielőtt Máltába ért volna, elfogott egy Rio Janairóból Konstantinápolyba törekvő, kávéval rakodott dán brigget s kísérettel Triesztbe küldte; a Dandolo pedig egészen Málta közelében rá kiáltott a Sunderlandből köszénnel rakodva jövő „Medea” norvég hajó kapitányára: nem látott-e a Középtengeren dán hajókat? Mire az így felelt: „Nem, de ha láttam volna is, nektek meg nem mondanám!” A norvég kapitány eleinte megijedt, azt hívén, hogy háború ütött ki Svédországgal s ő most fogságba jut. Az osztrák hajóraj hétfőn Gibraltárba s a Keleti tengerre ment el.²⁵⁹⁷

Habsburg Ferdinand Max (Miksa) főherceg 1864-ben Mexikóba utazott, hogy ott Mexikó császára legyen. I. Ferenc József császár és király, testvére Ferdinand Miksa mellé, az SMS Dandolo gőzkorvetet rendelte kíséretnek, de ebben az évben még nem tudott Mexikóba indulni, mert előbb nagyjavításon kellett átesnie.

1865.

Az SMS Dandolo gőzkorvetet 1865-ben indult Mexikóba, hogy leváltsa az SMS Novara gőzfregattot.²⁵⁹⁸ A hajó fedélzetén 22 ágyú és 230 fős legénység volt.²⁵⁹⁹

1865.01.04-én (máshol 09-én vagy 11-én²⁶⁰⁰) futott ki Triesztből és 1865.05.19-én²⁶⁰¹ kötött ki Vera Cruz-ban. Az előzetes tervek szerint meg kellett volna kerülnie a Horn-fokot és Japán és Kína vizeire kellett volna hajóznia.²⁶⁰² De végül a hajó végig Mexikóban maradt.

A sajtó 1865 májusában a hajót, Tegetthoff admirális kötelékében Kielbe, illetve a németországi Altona-ba (Hamburg közelébe) helyezte, tévesen, egy magántudósítás miatt.²⁶⁰³ Ekkoriban még nem mindig szerepelt a hajón a hajó neve, így a hasonló hajókat könnyen össze lehetett téveszteni. Van olyan sajtótermék, ami ekkor a hajót Polában véli felfedezni.²⁶⁰⁴ A hajó ekkor már rég Mexikó felé hajózott a valóságban.

Sarolta császárné épphogy elkerülte az égési sérülések veszélyét mexikói tartózkodása alatt. Amikor a császárné 1865. november 15-én megérkezett a fővárosból Veracruzba, a város

²⁵⁹⁶ Das Vaterland, Mai 1864-05-28

²⁵⁹⁷ Politikai Ujdonságok, 10. évfolyam, 1864-03-23 / 12. szám

²⁵⁹⁸ Vorarlberger Landes-Zeitung, Januar 1865-01-05

²⁵⁹⁹ Das Vaterland, Januar 1865-01-06

²⁶⁰⁰ Die Presse, Januar 1865-01-13

²⁶⁰¹ Neue Freie Presse, Juni 1865-06-29

²⁶⁰² Die Presse, Januar 1865-01-13

²⁶⁰³ Telegraful Roman, Anul 13, 1865-05-02 / nr. 34

Pesti Hírnök, 6. évfolyam, 1865-05-11 / 108. szám

Pesti Napló, 16. évfolyam, 1865-05-11 / 4520. szám

²⁶⁰⁴ Neue Freie Presse, Mai 1865-05-18

nagyszabású bált rendezett a színházban Őfelsége tiszteletére. A császárné ezután a "Tabasco" gőzhajóval, a "Dandolo" császári és királyi korvett kíséretében Sisalba utazott, majd szárazföldön folytatta útját Méridán keresztül Campechébe, ahol pompás ünnepek zajlottak. A lagúnák megtekintése után Őfelsége visszatért Vera Cruzba, ahová a "Dandolo" időközben az udvar egy részét hozta. A város által rendezett bálra válaszul 1865. december 22-én udvari bált tartottak a prefektúrában, ahol a császárné lakott. A prefektúrával szemben tűzijátékot állítottak fel. Sarolta császárnénak a bál szünetében egy rakétát kellett meggyújtania, és erre a célra kilépett az udvarra. Azonban meggondolta magát, és utasított egy mexikói férfit, aki égő kanóccal a kezében állt készenlétben, hogy gyújtsa meg maga. A férfi meggyújtotta a rakétát a kanóccal; egy szikra hullott a zsebébe, amely tele volt apró tűzijátékokkal, azokkal, amelyek nélkülözhetetlenek minden mexikói fesztiválon. A mexikói férfi egy pillanat alatt felragyogott, alig három lépésnyire a császárnétól. Két meghívott osztrák tengerésztiszt a férfira rontott, és a császárnénak sikerült elmenekülnie a közelgő lángok elől. Sarolta császárné nagyon nyugodt maradt mind a közvetlen veszély pillanatában, mind annak szerencsés elhárítása után. Nagylelkű ajándékot adott a sérült mexikóinak, hogy biztosítsa a megfelelő ellátást.²⁶⁰⁵

1865.11.20-1865.12.18. között áthajózott a mexikói Sisal-ba, majd visszatért Veracruzba. A hajó a harmadik olasz függetlenségi háború alatt is Mexikóban volt, így nem vett részt 1866-ban a lissai tengeri csatában (1866.07.20).

1866.

A hajó tisztjei: Nauta kapitány, Greaves, Tröster és Semsey.²⁶⁰⁶

1866.08.10-én a „Dandolo“ austriai corvette a „Vineta“ (Veneta) porosz corvette-el a mexikói parton csatát vívott, s az austriai hajó győzelmesen harcolt. Vesztesége 20 holt, 40 sebesült.²⁶⁰⁷

A sebesültek között két főtiszt is található.²⁶⁰⁸ Az elesettek számaránya a legénység 8,6%-a, míg a sérülteké 17,3%, tehát a csatában a veszteség a legénység 26%-a, a sajtó szerint.

A csatát a „Vineta“ porosz corvette is túlélte.²⁶⁰⁹ A Vineta-nak 28 db 68 fontos ágyúja volt és 400 LE-rős gőzgépe.²⁶¹⁰ 1864-ben állt hadrendbe. Legnagyobb hossza 73,32 m, a vízvonalon 65,5 m, vízkiszorítása max. terheléssel 2504 tonna. Legénysége 380 fő. Sebessége 11,7 csomó.²⁶¹¹ A Vineta a kérdéses időszakban amerikai vizeken volt és 1866 augusztusában Poroszország és Ausztria háborúban állt egymással. Tehát a két hajó csatájának lehetett valós alapja. A porosz hajó végül elmenekült az ütközet színhelyéről, és a halottjai és sérültjei állítólag megközelíti a 120 főt.²⁶¹²

Végül a „Das Vaterland“ újság öntött tiszta vizet a csatára vonatkozóan a hírfolyamba, és azt mítosznak minősíti, mivel a csata tényét hivatalosan sehonnét sem erősítették meg.²⁶¹³ Aztán kiderült, hogy a porosz hajó az állítólagos csata idején nem Mexikóban volt, hanem Dél-Amerika nyugati partjainál járt.²⁶¹⁴

Tengerészeti körökben komor hír kering szerencsétlen jelenetekről, melyek „Dandolo“ hadigőzös fedezetén fordultak volna elő, s melyeket a „Viland“ nem mer addig megemlíteni, míg tökéletesen nem ellenőrizték a hírt.²⁶¹⁵

²⁶⁰⁵ Die Presse, September 1867-09-05

²⁶⁰⁶ Das Vaterland, Februar 1866-02-28

²⁶⁰⁷ Sörgöny, 6. évfolyam, 1866-08-12 / 184. szám

²⁶⁰⁸ A Hon, 4. évfolyam, 1866-08-12 / 186. szám

Die Presse, August 1866-08-11

²⁶⁰⁹ Pesti Napló, 18. évfolyam, 1867-02-10 / 5042. szám

²⁶¹⁰ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1867-05-08

²⁶¹¹ [https://de.wikipedia.org/wiki/Vineta_\(Schiff,_1864\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Vineta_(Schiff,_1864))

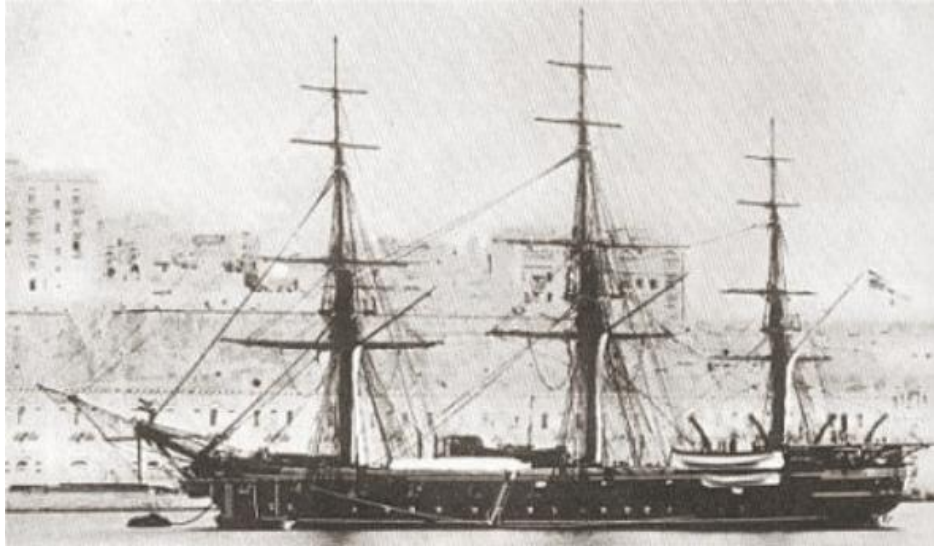
²⁶¹² Neue Freie Presse, August 1866-08-11

Das Vaterland, August 1866-08-12

²⁶¹³ Das Vaterland, August 1866-08-15

²⁶¹⁴ Neue Freie Presse, August 1866-08-16

²⁶¹⁵ A Hon, 3. évfolyam, 1865-09-27 / 221. szám

A Vineta porosz korvett.²⁶¹⁶

A „Dandolo” és a „Vineta” állítólagos összecsapásáról szóló hírekre válaszul a Porosz Állami Közlöny a következő bejelentést tette közzé a Porosz Haditengerészeti Főparancsnokságtól: „Egy állítólag Párizson keresztül érkezett és e hónap 10-én Triesztbe érkezett táviratot terjesztettek különböző újságokban, amely arról számol be, hogy mexikói vizeken összecsapás történt a porosz „Vineta” korvett és az osztrák „Dandolo” korvett között. A „Vineta” június 13-án még Valparaiso (Dél-Amerika nyugati partja) közelében volt, és az erről a napról szóló jelentések augusztus 1-jén érkeztek ide. Az onnan érkező szállítmányok általában 48-49 napot vesznek igénybe. Az osztrák korvett a „Dandolo” azonban mexikói vizeken állomásozott (azaz Közép-Amerika keleti partjainál), és elképzelhetetlen, hogy a nyugati partra ment volna anélkül, hogy az itteni újságok erről beszámolnának. Ezért a fenti hírek további értesítésig nincs súlya.” Berlin, 1866. augusztus 13.²⁶¹⁷

1866 szeptemberében Vela Cruz előtt horgonyozott az SMS Dandolo.²⁶¹⁸

Az SMS Dandolo mexikói szolgálatát a személyzet esetében nem egy, hanem két évnek kell beszámítani, mint hadiszolgálatot.²⁶¹⁹

Hivatalos tudósítás szerint Miksa császár 1866.10.22-ikén „Dandolo” osztrák hajóra ült Vera Cruz kikötőjében.²⁶²⁰ A hivatalos hírek is, ekkoriban még ugyan csak fenntartással fogadandók.

1866 novemberében már közel két éve volt mexikói vizeken.²⁶²¹

1866.11.03-án Vera Cruz kikötőjében állomásozott.²⁶²²

„A francia tengerészeti minisztériumnak jelentetett, hogy a „Dandolo” austriai corvette 1866.11.03-án Vera Cruzban állomásozott.”²⁶²³

Ugyan is, 1866.11.05-én egy távirat jelezte, hogy Miksa, felesége miatt nem indul Európába, de a különböző tudósítások még ez után is a császár utazásáról szóltak.²⁶²⁴

Más újság azt írta, hogy 1866.11.05-én a hajón semmi jele egy esetleges kifutásnak.²⁶²⁵

²⁶¹⁶ [https://de.wikipedia.org/wiki/Vineta_\(Schiff,_1864\)#/media/Datei:SMS-Vineta-1863.jpg](https://de.wikipedia.org/wiki/Vineta_(Schiff,_1864)#/media/Datei:SMS-Vineta-1863.jpg)

²⁶¹⁷ Die Presse, August 1866-08-17

²⁶¹⁸ Sürögöny, 6. évfolyam, 1866-09-22 / 216. szám

Eger, 4. évfolyam, 1866-08-16 / 33. szám

Kassa-Eperjesi Értesítő, Jahrgang 28, 1866-08-15 / nr. 63

²⁶¹⁹ Klagenfurter Zeitung, September 1866-09-25

²⁶²⁰ A Hon, 4. évfolyam, 1866-11-25 / 272. szám

²⁶²¹ Pesti Napló, 17. évfolyam, 1866-11-03 / 4962. szám

²⁶²² Sürögöny, 6. évfolyam, 1866-12-02 / 276. szám

²⁶²³ Sürögöny, 6. évfolyam, 1866-12-02 / 276. szám

²⁶²⁴ Pesti Napló, 17. évfolyam, 1866-12-04 / 4988. szám

²⁶²⁵ Pesti Napló, 17. évfolyam, 1866-12-04 / 4988. szám

Das Vaterland, Dezember 1866-12-01

1866.12.10-én a washingtoni angol követ táviratozza Derby lordnak, hogy Miksa mexikói császár 1866.11.20 án Vera Cruzba érkezett, ott a „Dandolo“ nevű osztrák hajóra szállott s Lacroma szigetére (Ragusa mellett) szándékozik menni.²⁶²⁶

„Egy hadihajó 1866.11.25-én küldetéssel Carmen felé indult. Több francia hajón kívül egy angol ágyú naszád, s a „Dandolo“, austriai gőz-corvette is a kikötőben horgonyzott. A „Dandolo“ parancsnoka, miután Mexicóból utasításokat kért, hajó gépezetének kitisztításához fogott, mi oda látszik mutatni, hogy nem szándékozik legközelebb tengerre indulni.”²⁶²⁷

1866.12.06-i hír szerint az SMS Dandolo ki tud futni, de javításra szorulhat.²⁶²⁸

Veracruzból jelentik 1866.12.28-ról. A „Dandolo“ osztrák korvett parancsnoka Orizabából visszatért s azon hírt hozta, hogy Miksa császár Európába utazása határozatlan időre elnapoltatott.²⁶²⁹

1866.12.12-i hír szerint valós azon hír, hogy Miksa császár számos kísérettel a „Dandolo“ fedezetén útban van Lacroma felé, hol Sarolta császárnéval telelni fognak.²⁶³⁰

Állítólag titokban akart Európába jönni, feltehetőleg szövetségeseket keresve, de tervét a Dandolo kapitánya elárulta és végül ezért nem jött Európába.²⁶³¹

„Miksa császár még nem ült hajóra, s nem is valószínű, hogy egyhamar hajóra is jön, a mennyiben a francziák ezt ellenzik, míg formaszzerű lemondást nem írt alá. A „Dandolo“ parancsnokának indiscretiója volt mindennek oka. Ugyanis ő a császártól éjfélkor páran esőt kapván az iránt, hogy esti 5 órakor készen tartsa magát az indulásra, búcsúlatogatást tett a veracruzai francia parancsnoknál, ki sietett erről Bazaine tábornagyot értesíteni, s ez meggátálta a császár elutazását.”²⁶³²

Miksa európai utazása téves információ is alapulhatott.

Ha Miksa lemondott volna mexikói politikai ambícióiról, akkor az SMS Dandolo-val vissza térhetett volna Európába, miáltal életben maradhatott volna.

Az össze, vissza híradás mögött a császár tanácsalansága állt. Ezt a következő, utólag kiadott írás világosítja meg: Bécs, június 7. (Miximilian császár.) A "Dandolo" császári korvett, ahogy korábban már beszámoltunk róla, kétéves mexikói vizeken töltött tartózkodás után visszatért Triesztbe. A hajó célja Miksa császár hazahozatala volt, és egy ideig valóban tervezte is a visszatérést. Már december 26-án, miután Veracruzban elterjedt a hír, hogy a császár megszökött, a korvett készen állt a fogadására. 30-án reggel valóban megérkezett a parancs, hogy mindent készítsenek elő Őfelsége számára, amit azonnal meg is tettek. Eközben a "Marie" bremeni bárka több száz ládában szállította a császár könyvtárát a "Dandolo"-ra. Ez így is maradt január 10-ig, amikor a főhadnagy, akit nemrégiben Orizabába hívtak be, hogy találkozzon a császárral, visszatért azzal a parancssal, hogy térjen vissza Sacrifice-ba. A császár másnap este csendben hajóra szállt a régi várban - nem messze Veracruztól -, és az éjszaka folyamán elhajózott. Az új parancsok és az ellenparancsok azonban ütköztek, de az indulás határozott maradt, és a császár holmiját továbbra is a fedélzetre hozták, míg végül megérkezett a parancs, hogy szállítsa partra minden holmiját, a császár úgy döntött, hogy marad.²⁶³³

²⁶²⁶ Sürgöny, 6. évfolyam, 1866-12-13 / 284. szám

A Hon, 4. évfolyam, 1866-11-22 / 269. szám

²⁶²⁷ Sürgöny, 6. évfolyam, 1866-11-28 / 272. szám

²⁶²⁸ Neue Freie Presse, Dezember 1866-12-06

²⁶²⁹ Sürgöny, 7. évfolyam, 1867-01-01 / 1. szám

Pesti Napló, 18. évfolyam, 1867-01-01 / 5009. szám

²⁶³⁰ A Hon, 4. évfolyam, 1866-12-13 / 286. szám

²⁶³¹ A Hon, 4. évfolyam, 1866-12-11 / 284. szám

²⁶³² Sürgöny, 6. évfolyam, 1866-12-12 / 283. szám

²⁶³³ Das Vaterland, Juni 1867-06-08

1867.

1867.02.11-én az Elisabeth hadihajó (talán vitorlás) érkezett Vera Cruz-ba a Dandolo megerősítésére.²⁶³⁴

A „Dandolo” 1867.03.14-én hagyta el mexikói vizeket, és várhatóan egy 55-60 napos út után érkezik meg Gibraltárra, ahol néhány napig szén- és élelemrakományt vesz fel.²⁶³⁵ Ha hinni lehet a sajtónak, akkor az SMS Dandolo távozása után Miksa császárnak még mindig a rendelkezésére állt az Elisabeth hadihajó, tehát el tudta volna hagyni Mexikót.

1867.05.28-i újsághír szerint az SMS Dandolo Havannában kötött ki javítás végett. Ott sárgaláz járvány tört ki a hajón. Jacob Pichler mérnök úr (máshol gépházi segéd, algépésmester²⁶³⁶) és a legénység több belehalt ebbe a szörnyű betegségbe.²⁶³⁷ Más forrás szerint, viszont csak Pichler hunyt el a sárgalázban. Pichler 1867.05.01-én hunyt el a tengeren.²⁶³⁸

1867.05.23-án érkezett Gibraltárra²⁶³⁹ és 1867.05.29-én már elhagyta Gibraltárt.²⁶⁴⁰

1867.06.05-én megérkezett Castelnouvoba, és este Triesztbe indult.²⁶⁴¹ Triesztbe feltehetőleg 1867.06.08-án érkezett meg.

Nauta úrhoz a „Dandolo” cs. kir. gőzcorvette lovag Gröllerhez az „Erzsébet”, Ő Felsője hadigőzöse parancsnokához Vera Cruzban, cs. k. sorhajó kapitány urakhoz. Miksa császár ő felsége tegnap reggeli (1867.06.19)-én 7 órakor Queretaróban agyonlövetett. E közlés hivatalos.” „Ő Felsője hajója a „Dandolo”, már ez év márczius közepén Európába ment. „Erzsébet” legfeljebb 40—50 személyt vehetett volna fel. Fogadja stb.”²⁶⁴²

A „Dandolo” cs. k. hadi-corvette parancsnok urat kérem, hogy időközben a hajón minden intézkedést tegyen meg arra, hogy esetleg 2—300 austriait felvehessen, s azokat legalább Mexico partjairól tova, Havannáig vagy New-Yorkig, de, ha lehet, hazájukba szállíthassa. A parancs 1867.06.20-án kelt Mexikóban.²⁶⁴³ A fenti utasítások azonban feleslegesek voltak, mivel az SMS Dandolo már 1867.03.14-én hagyta el a Mexikói vizeket.²⁶⁴⁴ A fenti utasítások arra utalnak, hogy a hírközlés igen csak akadozó és hiányos volt akkoriban. Ennek egyik oka, hogy a futárt 21 napig egy csoport fogságba ejtette.²⁶⁴⁵

1867.06.11-én Triesztben volt.²⁶⁴⁶ A hajóra hat napos karantén várt.²⁶⁴⁷

1867.06.22-án áthajózott Polába.²⁶⁴⁸

Utána, Polában javításokat végeztek rajta.

1868.

1868.01.08-án érkezett Triesztbe az SMS Novara fregatt, Miksa császár holttestével. A kíséretét az „Erzsébet” fregat és „Dandolo” corvett-hajók adták.²⁶⁴⁹

1869.

1869.05.13-án az SMS Dandolo fedélzetén 22 ágyúrólt tud a sajtó.²⁶⁵⁰

²⁶³⁴ Klagenfurter Zeitung, März 1867-03-24

²⁶³⁵ Das Vaterland, April 1867-04-20

²⁶³⁶ Budapesti Közlöny, 1. évfolyam, 1867-05-30 / 67. szám

²⁶³⁷ Die Presse, Mai 1867-05-28

²⁶³⁸ Die Presse, September 1867-09-04

²⁶³⁹ Neue Freie Presse, Mai 1867-05-29

²⁶⁴⁰ Neue Freie Presse, Mai 1867-05-29

²⁶⁴¹ Neue Freie Presse, Juni 1867-06-07

²⁶⁴² Budapesti Közlöny, 1. évfolyam, 1867-07-26 / 112. szám

²⁶⁴³ Budapesti Közlöny, 1. évfolyam, 1867-07-26 / 112. szám

²⁶⁴⁴ Budapesti Közlöny, 1. évfolyam, 1867-07-26 / 112. szám

²⁶⁴⁵ Das Vaterland, Juli 1867-07-25

²⁶⁴⁶ Neue Freie Presse, Juni 1867-06-12

²⁶⁴⁷ Das Vaterland, Juni 1867-06-12

²⁶⁴⁸ Das Vaterland, Juni 1867-06-29

²⁶⁴⁹ Eger, 6. évfolyam, 1868-01-09 / 2. szám

²⁶⁵⁰ Budapesti Közlöny, 3. évfolyam, 1869-05-13 / 108. szám

1869.06.06-án tervezték a hahó felszerelését.²⁶⁵¹

1869.06.17-én egy rövid, két hónapos kiképző hajóútra készül menni a Földközi-tengerre.²⁶⁵²

1869.07.04-én hagyta végül el Polát a kadéttal.

1869.07.10-én hagyta el Fiumét.

Kezdetben gőzerővel haladt, majd áttért a vitorlákra. 1869.07.11-én az időjárás rosszra fordult. Lissa szigetét 1869.07.12-én este érte el. Ekkorra javult az időjárás. Másnap erős szélben kelt át a Lefina csatornán. Az időjárás változékonysága miatt, nem kötöttek ki Gravosán ellátmányért. A hajó a közben beállt szélesend miatt, Gapo di Linguettától gőzerővel hajtva, egyenesen Korfura ment.

1869.17.15-én, délután 3 órákor kötött ki Korfun. Korfun az orosz „Asfold” korvett az SMS Dandolo az osztrák himnusszal köszöntötte, míg a kikötő és a Dandolo 21 ágyúlövéssel köszöntötte egymást. A Dandolo az Asfold-ot az orosz himnusszal köszöntötte. Angol, török és görög hajók is voltak a kikötőben.²⁶⁵³

1869.07.31-én érkezett Alexandriába.²⁶⁵⁴

Alexandriából áthajózott Port Szuezebe. Az út során a kadéttok egy helyi hajón keltek át a Szezi-csatornán, majd visszatértek az SMS Dandolora.²⁶⁵⁵

Visszafelé felkereste Rodoszt, Zakinthoszt, Patraszt és Brindisit. Ez után lögyakorlatot tartott a Fasana csatornában, majd befutott Polába.

1869.09.27-én Polában egy hosszú transzatlanti útra készítették fel a hajót.²⁶⁵⁶

1869.10.05-én még mindig folyt a hajó felszerelése a hajógyárban.²⁶⁵⁷ 1869.10.12-én még a hajógyárban volt.²⁶⁵⁸

1869.11.03-án ismét kifutott. Ekkor felkereste Korfut, Algírt, Cartagenát és Gibraltárt. Gibraltárban értesült arról, hogy a brit SS Crimean gőzös, tőle 30 tmf-re (kb. 56 km-re) bajba jutott. Kifutott a hajó mentésére és sikeresen bevontatta Gibraltárba. Gibraltárban együtt horgonyzott a francia Jean Bart hadihajóval és az északnémet Rover kiképzőhajóval.

1869.12.07-én érkezett Gibraltárba,²⁶⁵⁹ és 1869.12.14-én hagyta el Gibraltárt.

1870.

1870.01.12-én kikötött Brazília partvidékén.

A hajó befutott Rio de Janeiroba (Brazília). Ott léte alatt, a térségben sárgaláz járvány tombolt. Egyik kadétja ebben a betegségben hunyt el, míg többen megbetegedtek. A sajtó szerint viszont a megbetegedések az osztrák kereskedelmi hajókon történtek.

1870.02.07-én Rio de Janeiro-ból Santa Caterinába és Buenos Airesbe (Argentína) hajózott tovább.²⁶⁶⁰

1870.03.13-án hagyta el Montevideot (Uruguay), Río de la Plata-t²⁶⁶¹.

A hajó 30 nap alatt jutott el az Atlanti-óceánon keresztül²⁶⁶² a Dél-Afrika partjainál lévő Simon's Bay-ba (Fokváros), ahol 1870.04.12-én kötött ki.²⁶⁶³

²⁶⁵¹ Die Debatte, Juni 1869-06-06

²⁶⁵² Die Presse, Juni 1869-06-04

Neue Freie Presse, Juni 1869-06-06

²⁶⁵³ Die Presse, Juli 1869-07-31

²⁶⁵⁴ Die Debatte, August 1869-08-06

²⁶⁵⁵ Grazer Volksblatt, September 1869-09-05

²⁶⁵⁶ Das Vaterland, September 1869-09-27

²⁶⁵⁷ Neue Freie Presse, Oktober 1869-10-05

²⁶⁵⁸ Linzer Volksblatt, Oktober 1869-10-12

²⁶⁵⁹ Die Presse, Dezember 1869-12-10

²⁶⁶⁰ Neue Freie Presse, März 1870-03-22

²⁶⁶¹ Die Presse, März 1870-03-31

²⁶⁶² Neue Freie Presse, Dezember 1870-12-11

²⁶⁶³ Die Presse, Mai 1870-05-31

Utána Port Elizabeth²⁶⁶⁴ következett 1870.05.05-én. Itt kölcsönös vacsorameghívások történtek a helyi előkelőségek és a hajó tisztkara részéről. Port Elizabethben egy heves vihar két horgonyláncát elszakította. Ezért teljes gőzzel ki kellett futnia, hogy elkerülje, hogy a vihar zátonyra sodorja. 1870.05.24-én indul a hazai vizek felé.

1870.07.03-án érkezett a Zöldfoki-szigetekhez, Saint Vincentbe.²⁶⁶⁵

1870.07.26-án járt a Faial szigetnél. A további útja a francia-porosz háborútól függőt, de végül ez nem befolyásolta az útját.

1870.07.30-án gőzmeghajtással befutott Gibraltárba. Gibraltárból elindult hogy csatlakozzon az SMS Habsburg páncélos, SMS Novara gőzfregatt és az SMS Kerka ágyúaszádhhoz. A flottakötelék tagja 1870.08.19-1870.09.03 között.²⁶⁶⁶

A négy hajó 1870.08.27-31-én Nápolyban állomásozott. A franciák sedani veresége (1870.09.01) után a hajókat visszarendelték Polába.

1870. szeptemberétől az aktív flotta tagja az SMS Habsburg páncélos, SMS Helgoland gőzkorvett, az SMS Kerka, SMS Reka és az SMS Hun ágyúaszádok mellett.

Nápolyt az SMS Kerka kíséretében hagyta el a Messinai szoros felé. Az SMS Kerka elvált tőle, mert vontatásra szorult, amit az SMS Habsburg biztosított az ágyúaszádnak.

1870.09.20-án Szmirnába érkezett.²⁶⁶⁷

Feltehetőleg nyomdahiba történt és 30.-a helyet 20.-át nyomtattak ki. Harmincadikai érkezést más újság is megjelölt.

1870.10.01-én kikötött Szmirnában, az Oszmán Birodalom kikötőjében.²⁶⁶⁸ Ott érte utol az SMS Habsburg.

1870.11.05-én Smyrnában volt, ahol a „corvettenek egy szállásmestere (negyedmestere) meggyilkolva találtatott a tengerben.”²⁶⁶⁹

1870.11.19-én hagyta el az oszmán partokat (keleti vizekre ment²⁶⁷⁰), hogy haza induljon Polába.

1870.12.11-én érkezett meg Polába.²⁶⁷¹

1871.

1871.01.18-án Polában, javítás végett leszerelték.²⁶⁷²

1871.09.13-ig állt javítás alatt, majd megkezdődött a felszerelése.²⁶⁷³

1871.10.03/07-én került tartalékba.

A Pola kikötőjében állomásozó hajók közül a "Dandolo" korvettnek volt a legkedvezőbb a megítélése a fegyelem terén.²⁶⁷⁴

1871.10.30-án a hajó kimért egy tengeri mérföldön volt tengeri próbaúton.

1871.11.04-én ismét az aktív flotta tagja.²⁶⁷⁵ Ez állt az SMS Habsburg páncélosból, és az SMS Velebich, SMS Kerka, SMS Reka és az SMS Hun ágyúaszádokból az SMS Dandolo mellett.

1871.11.06-án kifutott Polából, és Triesztbe hajózott, mert a flottakötelék zászlóshajója ott horgonyzott. Az SMS Dandolo fedélzetén 21 tengerészkadét tartózkodik. A hajó feltehetőleg

²⁶⁶⁴ Die Presse, Juli 1870-07-15

²⁶⁶⁵ Neue Freie Presse, Juli 1870-07-27

²⁶⁶⁶ Die Presse, September 1870-09-17

²⁶⁶⁷ Budapesti Közlöny, 4. évfolyam, 1870-10-09 / 230. szám

Neue Freie Presse, September 1870-09-16

²⁶⁶⁸ Das Vaterland, Oktober 1870-10-07

²⁶⁶⁹ Budapesti Közlöny, 4. évfolyam, 1870-11-13 / 259. szám

Das Vaterland, November 1870-11-12

²⁶⁷⁰ Pesti Napló, 21. évfolyam, 1870-11-29 / 287. szám

Die Presse, November 1870-11-28

²⁶⁷¹ Neue Freie Presse, Dezember 1870-12-11

²⁶⁷² Die Presse, Januar 1871-01-12

²⁶⁷³ Neue Freie Presse, September 1871-09-10

²⁶⁷⁴ Die Presse, Oktober 1871-10-21

²⁶⁷⁵ Neue Freie Presse, November 1871-11-03

hosszabb külföldi útra készül, de ahhoz még vissza kell térnie Polába, hogy befejezzék az útra való teljes felkészítést.²⁶⁷⁶

1872.

1872 januárjában a századot átszervezték, és nagyrészt új hajókat osztottak be hozzá. Az SMS Dandolo társa lett az SMS Lissa páncélos, az SMS Novara gőzfregatt és az SMS Zrínyi gőzkorvett.

1872.01.29-i hír szerint a Dandolo korvett személyzettel és legénységgel Angliába készül, hogy ott legyen az ott épített Miramar császári jacht átadásánál. A hajó viszi magával a Miramar leendő személyzetét.²⁶⁷⁷ A hajó viszi Marseille-be az ott épülő Cyklop műhelyhajó személyzetét is.²⁶⁷⁸

1872.02.05-én kiképző útra indult Triesztből.

1872.02.06-án Polában ellátmányt vett fel.

1872.02.17-én hajózott ki Polából. Elhalad majd Messina, Szicília és Szardínia déli partvidéke előtt. A tervek szerint felkeresi Gibraltárt, Edinburgh-ot, Heldert, Brestet és Lisszabont.²⁶⁷⁹

1872.03.16-án kikötött Gibraltárban. Ott négy napon át vizet vételezett és feltöltötte egyéb készleteit is. 1872.03.20-án hagyta el Gibraltárt.

Tarifa után az Atlanti-óceánon 1872.03.23-án heves viharzónába került. Ezek megrongálták a kötélzetét.

1872.04.01-én érte el a La Manche csatornát.

A hajó nem klasszikus fregatt, hanem fedett korvett. Olyan rossz időjárás kellett elviselnie a Biscayai-öbölben, amelyet legénysége aligha tapasztalt korábban. A hajó több mint 40 fokos szögben dőlt, így az ágyúnyílásokat tengervíz áztatta, a gerendák pedig megrepedtek és elhasadtak. Természetesen voltak kisebb sérülések, de összességében a hajó sértetlenül átvészelte a viharos tengert, és biztonságosan belépett a Temzébe, ahol biztonságos helyen lehorgonyozott.²⁶⁸⁰

1872.04.05-én kikötött a Temze torkolatánál. A hajó hat hétig maradt az angol vizeken, valamint az északi-tengeren.²⁶⁸¹

Jó révkalauzzal, felfelé haladt a folyásiránnyal szemben Gravesendbe, ahol megkezdte a szükséges javításokat. Tovább haladt volna felfelé Woolwichba, ha szükséges lett volna beállnia a javítódokkokba. Mivel azonban a kapitány ezt szükségtelennek tartotta, lehorgonyozott Gravesendnél, és csupán tisztjeit vitte Woolwichba, hogy megmutassa nekik az ottani öntödéket és egyéb fegyvertárákat, amelyekhez az angol admirális nagylelkűen hozzáférést biztosított számukra.

Osztrák tiszték Woolwichban. A London közelében található Woolwich-i Hadi Arzenál osztrák látogatókat fogadott. Az osztrák "Dandolo" korvett kapitánya és további 21 tisztje 1872.04.19-én a Hadügyminisztérium különleges engedélyével bejárhatta az arzenál különböző részlegeit. A látogatás fő érdekessége azonban az öntöde volt, ahol a tiszték a délután nagy részét töltötték.²⁶⁸²

Az SMS Dandolo 24 fontos lövegeket hordozott és Werndl puskákat. A hajó szellőzőrendszerét több kritika érte. A hajó gőzmotoros csónakja 8 csomóval tudott haladni. A csónak motorját Birmingham-ban készítették.²⁶⁸³

²⁶⁷⁶ Neue Freie Presse, November 1871-11-10

²⁶⁷⁷ Die Presse, Januar 1872-01-29

Neue Freie Presse, Februar 1872-02-01

²⁶⁷⁸ Neue Freie Presse, Februar 1872-02-11

²⁶⁷⁹ Neue Freie Presse, Februar 1872-02-22

²⁶⁸⁰ Neue Freie Presse, April 1872-04-28

²⁶⁸¹ Deutsche Zeitung, April 1872-04-21

Neue Freie Presse, April 1872-04-27

²⁶⁸² Das Vaterland, April 1872-04-24

²⁶⁸³ Neue Freie Presse, April 1872-04-28

Ez után felhajózott Londonba. Londont 1872.04.25-én hagyta el.”

„Amihez nem kell commentar. A Neue Freie Presse legutóbbi számának tárczarovatában egy londoni levelező leírja „Dandolo“ osztrák hadi korvetten tett látogatását, mely hajó jelenleg gyakorlóutat tesz és pár nap előtt a Themzében kötött ki. Miután a levelező leírta a hajó külsejét, melyen egy osztrák lobogót látott vígan a szélben lobogni — így folytatja: „Jól megjegyvezve az osztrák fehér-vörös az osztrák czimerrel, nem pedig a combinált fehér-vörös-zöld osztrák-magyar a kettős czimerrel, melyet csak a szárazföldi patkányokra és a kereskedemi hajókra volt szabad rátukmálni, míg a hadihajók ragaszkodtak régi jelvényekhez. A hajó parancsnoka meg is magyarázta, hogy nem lett volna könnyű az új lobogót a hadihajókra kényszeríteni, mert a tengerészek tiszteletteljes csökönnyösséggel ragaszkodnak a régi színekhez és azon fölül nehéz idegen nemzeteket egy új lobogóhoz szoktatni. Mire a consulates jelen volt főnöke kiegészítőleg hozzátéve, hogy az új lobogó behozatala a legmélyebb ellenszenvet költötte a kereskedelmi hajórajban is, mely csak kelletlenül hajolt meg a kényszerűség előtt. Translajthania és Cislajthania, Habsburgi Rudolf és Szent István, egység a kettéosztásban, és dualismus minden egységben — — hiába — végzi a II. Pr. mákvirágja — nem lehet az ilyen dolgokba belenyugodni.« Nos! Nur ganz ungenirt » — A törvény nem azért létezik, hogy megtartsák, Magyarország még épenséggel nem azért örvend közös ügyes kormányzásnak, hogy létezésének tudomásához hozzászoktassák — horribile dictu — a külföldi nemzeteket.²⁶⁸⁴ Londonból a hollandiai Texel-be ment.

Járt Den Helder-ben (Hollandia).

1872.04.27-én kikötött Nieuwediep-ben (Hollandia).

1872.05.02-án indult vissza Nagy-Britannia felé.

1872.05.06-án befutott a skóciai Leith-be. Onnét 1872.05.25-én hajózott tovább.

A hajó visszatért Gravesendbe, ahol 1872.06.01-jén részt vett Viktória királynő születésnapjára ünnepségén. 1872.06.09-én a hajót felkereste Friedrich Ferdinand von Beust osztrák-magyar nagykövet Gravesendben. A kikötőt 1872.06.29-én hagyta el.

1872.07.03-09 között a franciaországi Cherbourg-ban járt.

1872.07.11-én „a „Dandolo“ osztrák csavarfregát Spitheadba érkezett, 8—9 napig marad ott, és azután Plymouthon át Brestbe megy.”²⁶⁸⁵

1872.08.01-én befutott Portsmouthba. Ott meglátogatta a hajót Edward angol koronaherceg.

1872.08.22-én érkezett Lisszabonba. Lisszabonból 1872.08.28-án visszaindult Polába.

1872.09.22-én Ragusa közelében járt már, mikor egyik tengerésze, Grasser a vízbe esett. A legénységnek sikerült élve kimentenie a tengerészt.²⁶⁸⁶ Ez után a hajó hamarosan befutott Polába.

1872.11.14-én ismét az aktív flottakötélék tagja.²⁶⁸⁷

1872.12.01-én állítólag himlő járvány volt Polában az SMS Dandolón és az SMS Vulcanon.²⁶⁸⁸

1872.12.07-én a Fasana csatornában járt.

1872.12.14-én volt a Muggia (Trieszti) öbölben.

1872.12.15-én Rovignóba indult,²⁶⁸⁹ hogy segítséget nyújtson, egy a város közelében zátonyra futott görög hajónak. A Dandolo levontatta a görög hajót a zátonyról és bekísérte Rovignóba.

1872.12.28-án a Fasana csatornába várták a fedélzetén lévő himlősök miatt.²⁶⁹⁰ Úgy tűnik, hogy a betegség újból felütötte a fejét a hajón.²⁶⁹¹

²⁶⁸⁴ Ellenőr, 4. évfolyam, 1872-04-30 / 101. szám

²⁶⁸⁵ A Hon, 10. évfolyam, 1872-07-12 / 159. szám

²⁶⁸⁶ Deutsche Zeitung, Oktober 1872-10-25

²⁶⁸⁷ Deutsche Zeitung, November 1872-11-18

²⁶⁸⁸ Das Vaterland, Dezember 1872-12-01

²⁶⁸⁹ Deutsche Zeitung, Dezember 1872-12-18

²⁶⁹⁰ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1872-12-14

²⁶⁹¹ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1872-12-28

1872 december végén utasították az SMS Dandolo-t és az SMS Zrínyt, hogy a Földközi-tenger keleti medencéjébe indul, hogy járőrözzön az Északi-tenger vizein, valamint Szíria és Egyiptom előtt.

1873.

Az SMS Dandolo magas oldalú korvett és az SMS Zrínyi alacsony oldalú korvett²⁶⁹² 1873.01.02-én hagyta el Polát.²⁶⁹³

Tervezett útvonal: Lissza, Korfu, Argosztoli és Pireusz.

1873.02.06-án érkeztek meg Pireuszba.

Pireuszból Szirába rendelték a hajót, ahol a kapitányt leváltották és helyére Spindler fregattkapitányt nevezték ki Polából. Az eset példátlan felháborodást váltott ki a flotta berkein belül.²⁶⁹⁴ A leváltott parancsnok nevére a sajtó diszkréten hallgatott.

Az elbocsátás oka, hogy a leváltott parancsnok egy vacsorán folyamatosan Ausztria széteséséről beszélt. A jelenlévő Omer pasa és az osztrák konzul többször is megpróbálták elterelni a figyelmét erről a témáról, de hiába. Mindig előlről kezdődött az egész, így a konzul később kénytelen volt jelenteni a kínos esetet Andrássy grófnak, akinek viszont jelentenie kellett azt a császárnak. A császár, akit leginkább elégedetlenné tett a haditengerészetben uralkodó fegyelem hiánya, azonnal határozott parancsot adott a haditengerészet parancsnokának, egy VP nevű altengernagynak, hogy mentse fel a tisztet beosztásából, ami, mint beszámoltunk róla, valóban meg is történt.²⁶⁹⁵

1873.03.26-án Patrasz-ban volt.²⁶⁹⁶

1873.03.30-án Szmírnában állomásozott.²⁶⁹⁷

1873.04.06-án Patraszban volt.²⁶⁹⁸

1873.04.09-én Szmírnában járt.²⁶⁹⁹

Ez után jártak Szalamiszban, Szalonikiben, Szíroszban, Szúdában és Szantorinin.

A hajó sokáig Pirauszban volt.²⁷⁰⁰

1873.04.15-én kapott utasítást arra, hogy hajózzon el Szmírnába, hogy megvédje az Osztrák-Magyar Monarchia állampolgárait az SMS Zrínyi korvettel együtt.²⁷⁰¹ Pireuszt 1873.04.26-án hagyhatta el.

Szmírnába 1873.04.27-én érkezett meg.²⁷⁰²

Szmírnában 1873.04.29-én éjjel tűz ütött ki a városban, és Dandolo embereket küldött a tűz megfékezésére, amelyet sikeresen egy kis területre lokalizáltak.

1873.05.05-én utasították, hogy hajózzon át a spanyol vizekre.

1873.05.06-án Pirauszban volt, ahonnét Suda-ba, majd Szmírnába hajózott.²⁷⁰³

Onnét visszatért Pirauszba, amit már 1873.05.26-a előtt elhagyott..²⁷⁰⁴

1873-ban az SMS Dandolo-t a spanyol vizekre akarták küldeni Spindler kapitány parancsnoksága alatt, a karlisták hadműveletei miatt.²⁷⁰⁵

„Andrássy gróf, Bécs, 1873. május 13.

²⁶⁹² Neue Freie Presse, Januar 1873-01-02

²⁶⁹³ Deutsche Zeitung, Januar 1873-01-03

²⁶⁹⁴ Deutsche Zeitung, März 1873-03-25

²⁶⁹⁵ Deutsche Zeitung, März 1873-03-30

²⁶⁹⁶ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1873-03-26

²⁶⁹⁷ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-03-30

²⁶⁹⁸ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-04-06

²⁶⁹⁹ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1873-04-09

²⁷⁰⁰ Die Presse, April 1873-04-26

²⁷⁰¹ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1873-04-09

²⁷⁰² Neue Freie Presse, April 1873-04-29

²⁷⁰³ Deutsche Zeitung, Mai 1873-05-06

²⁷⁰⁴ Deutsche Zeitung, Mai 1873-05-26

²⁷⁰⁵ A Hon, 12. évfolyam, 1874-04-28 / 97. szám

— Hanem a „Dandolo“ véletlenül épen javítás bajában szenvedett s nem mozdulhatott ki Málta mellől, mit Andrassy gróf május 25 iki levelében tudat Gravenegg báróval, s értesíti egyszermind, hogy most a „Velebich-agyúnaszád indult el május 22-ikén Pólából a spanyol vizekre.”²⁷⁰⁶

1873.05.19-én kötött ki Máltán. Az ottani ellenőrzés során kiderült, hogy a hajó kazánjai használhatatlan állapotban vannak. A haditengerészeti parancsnokság visszavonta a parancsot, és helyette a Velebich agyúnaszádot küldte Spanyolországba.²⁷⁰⁷

Málta felé a hajó többnyire vitorlával haladt, a motort csak alkalmanként használva, mivel a gőzkazánok olyan mértékben megsérültek, hogy a közöttük ingázó gépházi személyzetnek nem ritkán a mellkasra kellett hajtania a fejét, hogy megvédje magát a kiáramló gőz és forró víz okozta égési sérülésektől. Miután végre megérkezett Máltára, a parancsnok távirati parancsot kapott, hogy a hajóval a lehető leggyorsabban haladjon Barcelonába. A gőzkazánok állapota miatt azonban, amely teljesen kizárta a motor használatát, nem tudta teljesíteni ezt a parancsot, ezért táviratot küldött a Haditengerészeti Központi Hivatalnak. Abban a reményben, hogy ezek csupán apróbb hibák, amelyeket a máltai angol fegyvertárban javítani lehet, az ottani Admiralitás kérte a Monarchia tengerészeti vezetése, hogy az angol arzenál személyzete mérje fel a "Dandolo" kazánjainak az állapotát, és ha a kár gyorsan javítható, rendelje el a szükséges munkálatok elvégzését. 28-án egy bizottságot hoztak létre a máltai fegyvertár személyzetéből. A "Dandolo" fedélzetén, megállapították, hogy a hajó parancsnokságának állításai helyesek, és a bizottság megerősítette a kazánok alkalmatlanságát. Következésképpen a hajót visszahívták Polába. Érkezéskor egy másik bizottság az arzenálból megvizsgálta a kazánokat, és olyan állapotban találta őket, hogy a hajót teljesen ki kellett volna vonni a forgalomból. Az eset sajátossága, hogy körülbelül öt hónappal korábban a "Dandolo" szintén Polában volt, és felmérték a kazánok állapotát. A Fegyvertári Bizottság kijelentette, hogy ezek a kazánok további 8-12 hónapig tökéletesen használhatók. Néhány hónappal később, amely alatt a gépek csak néhányszor, rövid ideig működtek, a Pola Műszaki Arzenál Bizottságának megállapításait egy külföldi szervnek kellett felülbírálnia.²⁷⁰⁸

1873.05.26-án Máltán a Királyi színház leégett. A lángok eloltásában a hajó legénysége is részt vett.²⁷⁰⁹

1873.06.06-án visszaérkezett Polába.

1873.06.19-én javítás végett leszerelték a hajót.²⁷¹⁰

1873-ban a hajó számára 33 000 Ft-ért rendeltek tartalék kazánokat.²⁷¹¹

1874.

A hajó régi kazánjaiból 840 font vashulladék (kb. 400 kg) keletkezett, amit 5800 Ft-ért tudtak értékesíteni. Ez 700 db bevont tűzcső (talán rézből), 48 db tüztér felszerelése stb.²⁷¹²

1874.04.05-én már folyt a felszerelése.²⁷¹³

1874.06.21-én közel volt már a felszerelés befejezése.²⁷¹⁴

1874.06.24-én állt ismét szolgálatba.

1874.06.29-én kifutott Polából a Földközi-tenger középső vizeire, egy haditengerészeti kiképző útra. A hajó olaszországi kikötőket keresett fel, közöttük Messinát és Nápolyt. Nápoly előtt egy viharban sodródó olasz kereskedelmi hajónak segített. Enrico Di Brocchetti altengernagy, a

²⁷⁰⁶ Ellenőr, 6. évfolyam, 1874-04-29 / 117. szám

²⁷⁰⁷ Magyar Ujság, 8. évfolyam, 1874-04-29 / 97. szám
Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-06-15

²⁷⁰⁸ Deutsche Zeitung, Juni 1873-06-18

²⁷⁰⁹ Ellenőr, 5. évfolyam, 1873-05-31 / 125. szám

Politikai Ujdonságok, 19. évfolyam, 1873-06-04 / 23. szám

²⁷¹⁰ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-06-22

²⁷¹¹ Budapesti Közlöny, 7. évfolyam, 1873-04-13 / 86. szám

²⁷¹² Klagener Zeitung, Mai 1874-05-30

²⁷¹³ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1874-04-05

²⁷¹⁴ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1874-06-21

nápolyi olasz flottakötélék parancsnoka ez után a hajó fedélzetén mondott köszönetet az olasz kereskedelmi hajó megmentéséért.

A fiumei haditengerészeti akadémia növendékei, kik körülbelül 1874.07.10-kén indultak el Fiuméból, az úgynevezett oktató-utazásra, — a „Dandolo“ hadi corvette parancsnokának jelentése szerint 1874.07.17-én szerencsésen megérkeztek Messinába. Onnét 20-án Nápolyba indultak tovább. A növendékek egészségi állapota, (kik közt több magyar is van) a nagy hőség dacára a legkielégítőbbnek jelentetik.²⁷¹⁵

1874.07.24-én érkeztek Nápolyba. Ott, 25-én a tisztek megnézték a királyi palotát és a helyi múzeumot.²⁷¹⁶

1874.08.01-én indult Nápolyból Máltára.²⁷¹⁷

1874 augusztusában járt Valettában (Málta). Ott találkozott a britt Földközi-tengeri flotta egységeivel.

1874.08.08-án kikötött Zakynthosban.

Ez után felkereste Korfut, Gravosát, Sebenicót és a Fasana csatornát.

1874.09.04-én visszatért Polába.

1874.09.07-én áthajózott Triesztbe, hogy partra tegye a kadétoakat, majd visszahajózott Polába.

1874.09.03-i számában a trieszti újság ezt írja: "Őfelsége "Dandolo" Corvette (Emil Roediger fregattkapitány parancsnok) ma reggel kikötött a Fasana-csatornában, ahol két napig marad, hogy elvégezze az éves tüzérségi gyakorlatokat, majd egy napra Polába hajózik, hogy a tengerészeti akadémia kadétjainak lehetőséget adjon a kikötő, az arzenál, a hajók és a dokkok megtekintésére, majd a korvett Fiume-ba indul, ahol a tengerészeti kadétoak partraszállása megtörténik. 1874.09.14-én a korvett csatlakozik Sterned admirális századához, amellyel négy hétig részt vesz a szokásos kiképzési gyakorlatokon, majd a végzett kadétoak partraszállását követően megkezdődik a szokásos transzatlanti út."²⁷¹⁸

Őfelsége „Dandolo” nevű korvettje 1874.09.20-án reggel érkezett Triesztbe, és a Muggia-öbölben horgonyzott le. A korvett ágyúlövésekkel tisztelgett a századparancsnok, Sterneck báró ellentengernagy zászlaja előtt.²⁷¹⁹

1874.09.27-én az aktív flottakötélék tagja.²⁷²⁰

1874.10.03-án a flottakötélék részeként Lissába érkezett.²⁷²¹ A kötelék előtte állítólag Kalamatában (Görögország) járt. Ha ez igaz, akkor ez egy értelmetlen nagy rohanás volt csupán a kötelék részéről.

1874 októberében, a századdal együtt a Dalmát vizeken tartózkodott.²⁷²²

Triesztből újabb kiképző útra indult a tengerészkadétoakkal.

1874.11.19-én (máshol 18-án este²⁷²³) érkezett Messinába.²⁷²⁴

1874.11.23-án a Messinában lévő Dandolo osztrák corvette (mely Nyugat-Indiába indul) a Sayda briggg megfeneklésének hírére saját gőzszázadját a megfeneklés színhelyére küldé, hogy a briggg legénységének segílyt nyújtson. A briggg végül elsüllyedt, de a legénységet és számos felszerelési tárgyát kimentették.²⁷²⁵

²⁷¹⁵ Magyar Ujság, 8. évfolyam, 1874-07-27 / 169. szám

Fővárosi Lapok, 11. évfolyam, 1874-07-29 / 171. szám

Die Presse, Juli 1874-07-10

²⁷¹⁶ Neue Freie Presse, Juli 1874-07-30

²⁷¹⁷ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1874-08-02

²⁷¹⁸ Die Presse, September 1874-09-08

²⁷¹⁹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1874-09-27

²⁷²⁰ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1874-09-27

²⁷²¹ Die Presse, Oktober 1874-10-09

²⁷²² Die Presse, Oktober 1874-10-31

²⁷²³ Die Presse, November 1874-11-23

²⁷²⁴ A Hon, 12. évfolyam, 1874-11-20 / 267. szám

Das Vaterland, November 1874-11-20

²⁷²⁵ Budapesti Közlöny, 8. évfolyam, 1874-11-26 / 271. szám

Deutsche Zeitung, November 1874-11-24

Das Vaterland, November 1874-11-25

„A másik hír az, hogy a „Dandolo“ korvett, szintén gyakorló hajó, mely Rödiger Emil kapitány parancsnoksága alatt transatlanti szemléstújtára indult, Pólától kezdve **Messináig** folyton orkánszerű viharokkal küzdött. Hat napon át hanyattatott a hullámokon, miközben kormánya eltörött s a gép is több helyit megsérült. Végre november 17 dikén bejuthatott a messinai kikötőbe, a hasonló szoros északkeleti torkolatán. De a kikötőben sem volt eléggé biztos s két kereskedelmi gőzös közt hanykódott. E hanykodása közben egy vontató gőzös árbocját törte ketté, de ugyane pillanatban a vontató gőzös egész erővel rácsapott s rést ütött a „Dandolo” oldalán, melyet azonban azonnal betömni sikerült. A hajó kijavítása mintegy 14 napot veendő igénybe, aztán folytatja útját New York felé, honnan jövő év augusztus vége felé tér vissza.”²⁷²⁶
1874.12.14-én az SMS Dandolo még Messinában javították.²⁷²⁷
1874.12.20-án már Messinából Gibraltár felé hajózott.²⁷²⁸

1875.

1875.01.11/12-én érkezett Gibraltárba, majd tovább indult a Nyugat-India-i vizekre.²⁷²⁹
Gibraltárról, január 17-én a következő jelentést kapjuk: Ófelsége Messinából érkező "Dandolo" korvette január 12-én biztonságban megérkezett Gibraltárra. Útja során a korvettnek egy heves nyugati vihar miatt december 30-án vissza kellett fordulnia Cagliariába, ahol a "Dandolo" mellett körülbelül 40 kereskedelmi hajó keresett és talált menedéket a zord időjárás elől. A hajók közül néhány osztrák-magyar zászlót viselt, és meglehetősen súlyosan megrongálódott. Négynapos szardíniai tartózkodás után a korvett folytatta útját, és kedvező körülmények között, amelyek lehetővé tették számára a gyors átkelést. Gibraltáron a korvettet a helyiek a legudvariasabban fogadták, a személyzetet pedig Sir Williams kormányzó és a mi kedves Cowell konzulunk meghívta bálókra, vacsorákra és bankettekre. Az SMS Dandolo 1875.01.18-án hagyta el Gibraltárt.²⁷³⁰

1875.02.11/22-én volt Port-de-France-ban (Martinique). Gibraltárból Martinique-be az utat 25 nap alatt tette meg.²⁷³¹

1875.03.08/09-én megérkezett Port-au-Prince-be (Haiti).²⁷³²

1875.03.13-án hagyta el Port-au-Princet.²⁷³³

1875.03.15-én érkezett meg Santiago de Cuba-ba (Kuba). A hajón nem volt díszlobogó, így egy spanyol hajótól kértek kölcsön, a behajózási üdvözlő szertartáshoz. Ekkor zajlott Santa Cruz márki spanyolelles felkelése. A pusztítás látszott a városon és annak környékén.

1875.03.23-án kihajózott Santiago de Cuba-ból és Jamaica felé vette az útirányt.

1875.03.25-én befutott Kingstonba (Jamaica). A húsvét 1875.03.28-i megünneplése után hagyta el a hajó Kingstont és Havannába (Kuba) hajózott tovább.²⁷³⁴ Két hét szembeszéln való hajózás után érte el a következő úticélját.

1875.04.12-én érkezett Havannába. Havannában a legénység köreiben visszatetszést keltett a bikaviadal látványa. A kubaiak nagyon elégedetlenek a spanyol kormánnyal. Látják, hogy az arany elhagyja az országot, és cserébe bankjegyeket és szörnyű árfolyamon átváltott pénz kapnak (100 aranydollár 220 papírdollárt ér!). Ezzel a valuta leértékelődésével minden áru ára természetesen túlzottan megemelkedett, és még a szerényebb szükségletek kielégítéséhez is

²⁷²⁶ Reform, 6. évfolyam, 1874-11-28 / 327. szám

²⁷²⁷ Neue Freie Presse, Dezember 1874-12-14

²⁷²⁸ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1874-12-20

²⁷²⁹ Budapesti Közlöny, 9. évfolyam, 1875-01-15 / 11. szám

A Hon, 13. évfolyam, 1875-01-13 / 9. szám

Das Vaterland, Januar 1875-01-13

²⁷³⁰ Neue Freie Presse, Januar 1875-01-26

Volksblatt für Stadt und Land, Februar 1875-02-04

²⁷³¹ A Hon, 13. évfolyam, 1875-03-02 / 49. szám

Die Presse, März 1875-03-02

²⁷³² Die Presse, April 1875-04-04

²⁷³³ Fővárosi Lapok 1876-04-13 / 85. szám

²⁷³⁴ Neue Freie Presse, Mai 1875-05-06

Mittheilungen der kaiserlich-königlichen Geographischen Gesellschaft, 1875 Hauptteil

tőke szükséges. Egy pár cipő 24 aranyforintba kerül; egy kerékpár, ami Bécsben 30 forintba kerülne, aligha vehető 100 forint alatt, még egy szerény vacsora sem kapható 5 dollár alatt. A katonák és tisztviselők fizetése, bár természetesen nem a legmagasabb rangúaké, hónapok óta elmaradt, aminek eredményeként körülbelül 12 000 férfi dezertált a felkelőkhöz, pusztán azért, hogy elkerülje az éhenhalást a spanyol zászló alatt. Magától értetődik, hogy a kereskedelem a jelenlegi körülmények között óriási mértékben szenved, annál is inkább, mivel minden kereskedőnek és ültetvénytulajdonosnak dupla adót kell fizetnie: egyszer a spanyol kormánynak, másodsor pedig a New Yorkban található "Kuba Köztársaság" bizottságának.

A hajó tervezett New York-i útja végül elmaradt. Havannából egyenesen Lisszabonba ment.²⁷³⁵ Az út 40 napot vett igénybe.²⁷³⁶ Tehát 1875.04.19-én hagyhatta el Havannát.

1875.05.03-án a tengeren a korvett elveszített egy altisztet, akit a lissai csatában a bátorságáért aranyéremmel tüntettek ki; tüdőbajban halt meg. Másnap ünnepélyesen eltemették a tengeren.

1875.05.29-én érkezett Lisszabonba.²⁷³⁷ Ott a hajót 30 órára karanténba helyezték, mivel Havannában gyakori a sárgaláz fertőzés. Lisszabonban ki kellett javítani a hajó WC-jét, ami a tengeri hullámszásban meghibásodott.²⁷³⁸ Lisszabonba a két uralkodó Dom Luiz és Dom Fernando, feleségeikkel együtt fogadta a hajó tisztikarát.²⁷³⁹

1875.06.21-én érkezett Gibraltárba. Készletfeltöltés után 1875.06.30-1875.07.02-a között indul Polába.²⁷⁴⁰

1875.08.01-én tért vissza Polába.²⁷⁴¹

Útja során a korvett körülbelül 15 000 tengeri mérföldet tett meg, tíz kikötőben állt meg, 144 napot töltve tengeren és 123 napot különböző kikötőkben. A tizenhárom hónapos út során a korvett öt embert veszített, akik közül az egyiket ünnepélyesen eltemették a tengeren. A "Dandolo"-t az első tartalékba helyezik, és alapos felújításon esik át, amire nagy szüksége van.²⁷⁴²

1875.09.21-én megérkezett a parancs a hajó mielőbbi felszerelésére. Ennek megfelelően a hajót október 5-én Nölting fregattkapitány parancsnoksága alatt hadrendbe állítják, majd fiatal kadéttal transzatlanti útra indul, amelynek során az Egyesült Államok, Észak-Amerika, Brazília, a Río de la Plata és a Fokföld kikötőit látogatják meg. Jelenleg nem tudni, hogy a korvett útja a philadelphiai világkiállításhoz is kapcsolódik-e, vagy egy másik hajót szerelnek fel erre a célra. Lehetséges, hogy mindkettő megtörténik: hogy a "Dandolo" utasítást kap, hogy a világkiállítás idején jelenjen meg a Delaware-iben, vagy egy másik hajót küldenek magára a kiállításra.²⁷⁴³

1875.10.02-án végeztek a hajó felszerelésével.²⁷⁴⁴ A hajó tervezett útvonala Szuezi és a Jóreménység-foka érintésével a Río de la Plata folyótorkolat, tehát az útja Brazíliába és Észak-Amerikába vezet, ahol a korvett időben megérkezik a philadelphiai világkiállításra.²⁷⁴⁵

A hajó tisztikara: Nölting fregattkapitány, sorhajó hadnagyok: Franz Perin R. v. Wagenburg, Joseph Alan de Rivera, Georg Konhäuser, sorhajó zászlós Ignaz Mader, a kadéttok: Friedrich Benedikter, Alfred Matuschka, Friedrich Gr. Messey de Bielle, Franz Czomzer, Johann Zeleny, Adalbert Ferenczy, Friedrich Grinzenberger, Adalbert v. Tamasy, gróf Carl Szapary, Ferdinand Bublay, Conrad Edl. v. Supanchich, Vincenz Edl. v. Pebal, gróf Wilhelm Sztaray, Nicolaus

²⁷³⁵ Neue Freie Presse, Juni 1875-06-05

²⁷³⁶ Neue Freie Presse, Mai 1875-05-31

²⁷³⁷ Das Vaterland, Mai 1875-05-31

²⁷³⁸ Neue Freie Presse, Juni 1875-06-08

²⁷³⁹ Neue Freie Presse, Juni 1875-06-30

²⁷⁴⁰ Neue Freie Presse, Juni 1875-06-22

Budapesti Közlöny, 9. évfolyam, 1875-06-24 / 142. szám

²⁷⁴¹ Neue Freie Presse, August 1875-08-02

²⁷⁴² Neue Freie Presse, August 1875-08-04

²⁷⁴³ Neue Freie Presse, September 1875-09-25

²⁷⁴⁴ Die Presse, Oktober 1875-10-02

²⁷⁴⁵ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1875-10-03

Krasesenics, Anton Racis, Wilhelm R. Preu, Carl Zechbauer, a hajó fregatt sebésze Dr. Leopold Lōwositz, a korvett sebész Dr. Thomas Lench, a harmadosztályú mérnökök Johann Jerneiczig és Franz Millig.²⁷⁴⁶

1875.10.08-án átesett az ellenőrzésen Polában, és 1875.10.09-én próbautat tett.²⁷⁴⁷

A próbaútra azért volt szükség, mert az árbocai és a motorja javításra szorult.

1875.10.10-én kifutott Polából, fedélzetén kadéttal.²⁷⁴⁸ A hajó az előzetes tervektől eltérően, nem Suez, hanem Gibraltár felé vette az útirányt.²⁷⁴⁹

Az új tervezett útvonal a Gibraltári-szoroson keresztül vezet Pernambucóba, Rio de Janeiróba, Buenos Airesbe, majd Fokvárosba, és onnan valószínűleg közvetlenül Philadelphiába, bár erre vonatkozó utasításokat csak a Fokvárosba megérkezés után adnak.²⁷⁵⁰

1875.10.14-én egy hatalmas sirokkó vihar elől Lissa kikötőjébe menekült.²⁷⁵¹

1875.10.16-án hagyta el Lissa vizeit.²⁷⁵²

1875.11.15-én érkezett Almeria-ba (Spanyolország).²⁷⁵³

A szabályozások szerint a vitorlázás volt általában az egyetlen közlekedési eszköz, a motorteljesítményt csak kivételes körülmények között, például kikötőkbe való be- és kilépéskor, valamint egyéb sürgős helyzetekben használták.

1875.11.17-én érkezett Gibraltárba.²⁷⁵⁴

1875.11.24-én indult Gibraltárból Bahiába.²⁷⁵⁵

Bahiába 38 tengeri út után érkezett meg.

1876.

1876.01.01-én érkezett Bahiába.²⁷⁵⁶ A hajó 12 napot töltött Bahiában.

Bahiából Montevideoba ment. Útközben egy hatalmas vihart vészelt át.

1876.01.28-án érkezett Rio de la Plata-ba (Montevideo).²⁷⁵⁷

1876.02.14-én hagyta el Montevideo-t és Fokvárosba indult.²⁷⁵⁸ Útközben ismét egy nagy vihart vészelt át.

1876. március közepén érkezett Fokvárosba.

A hajó Fokvárosból ment Philadelphiába.²⁷⁵⁹ Innét harmadszor is átkelt az Atlanti-óceánon. Útközben megállt Helenén (Szent Ilona szigetén).²⁷⁶⁰

1876.06.03-án Philadelphiában volt. A hajó legénysége ekkor egészséges volt.²⁷⁶¹

A hajó eredetileg 1876.07.10-ig maradt volna a kikötőben, de közben a hajót hazarendelték.²⁷⁶²

1876.06.21-én indult Philadelphiából Gibraltárba.²⁷⁶³

²⁷⁴⁶ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1875-10-09

²⁷⁴⁷ Neue Freie Presse, Oktober 1875-10-09

²⁷⁴⁸ Neue Freie Presse, August 1876-08-08

²⁷⁴⁹ Neue Freie Presse, Oktober 1875-10-12

²⁷⁵⁰ Volksblatt für Stadt und Land, Oktober 1875-10-15

²⁷⁵¹ Neue Freie Presse, Oktober 1875-10-20

²⁷⁵² Die Presse, Oktober 1875-10-23

²⁷⁵³ Pesti Napló, 26. évfolyam, 1875-11-16 / 262. szám

Nemzeti Hirlap, 1. évfolyam, 1875-11-16 / 317. szám

Das Vaterland, November 1875-11-16

²⁷⁵⁴ A Hon, 13. évfolyam, 1875-11-19 / 265. szám

Das Vaterland, November 1875-11-19

²⁷⁵⁵ Neues Fremden-Blatt, November 1875-11-25

²⁷⁵⁶ Das Vaterland, Januar 1876-01-03

²⁷⁵⁷ Neue Freie Presse, August 1876-08-08

²⁷⁵⁸ Neue Freie Presse, März 1876-03-04

Neue Freie Presse, April 1876-04-12

²⁷⁵⁹ Neue Freie Presse, April 1876-04-28

²⁷⁶⁰ Neue Freie Presse, Juni 1876-06-27

²⁷⁶¹ Pesti Napló, esti kiadás, 27. évfolyam, 1876-06-06 / 129. szám

Ellenőr, 8. évfolyam, 1876-06-06 / 154. szám

Das Vaterland, Juni 1876-06-06

²⁷⁶² Die Presse, Juli 1876-07-02

²⁷⁶³ Das Vaterland, Juni 1876-06-22

1876.07.17-én délután 3 órakkor érkezett Gibraltárba.²⁷⁶⁴

1876.07.28-án érkezett Palermóba, ahonnan szelvény után 1876.07.30-án már tovább is indult Polába.²⁷⁶⁵

1876.08.04-én már Polában volt.²⁷⁶⁶

1876.08.12-én Fiuméba érkezett. A fiúei haditengerészeti akadémia növendékei rajta fogják tenni szokásos gyakorlati útjukat.²⁷⁶⁷

A hajó 1874.08.15-én indul a kiképzőútra.²⁷⁶⁸

Őfelsége „Dandolo” korvette vasárnap indul Triesztből, és Fasanába tart, ahol a Haditengerészeti Akadémia kadétjai főpróbákat tartanak. Itt lögyakorlatot végzett.

1876.08.29-én érkezett Polába.²⁷⁶⁹

1876.09.05-én Polából Triesztbe érkezett.²⁷⁷⁰

1876.09.10-én kifutott a kadéttal Fasanába, hajózási gyakorlatra.²⁷⁷¹

1876.09.14-én a korvett megérkezik Fiuméba, ahol a kadéttal partra szálltak. A korvett ezután csatlakozik Őfelsége „Don Juan d'Austria” kazamatáthajójához és a Császári és Királyi Hajórajhoz a Földközi-tengeren, von Barry ellentengernagy parancsnoksága alatt.²⁷⁷²

1876-ban, mint fedett korvett volt nyilvántartva.²⁷⁷³

1876.10.24-én jelentős javításokra szorult, ezért 1876.10.27-én már ki is vonták a flottakötélkéből.²⁷⁷⁴

1876 novemberében felvetődött, hogy a fedett korvettek, az Archduke Friedrich-et és a Dandolo-t törlik a flotta kötelékéből.²⁷⁷⁵

1877.

1877 márciusában talán Zara-ban volt. „A kikötő közepétáján a „Dandolo” nevű hadihajó fekete teste sötétlett, amelyből a karcsú árboczok kikeltek, hogy a leszálló est tiszta levegőjében egész kötélzetekkel együtt élesen kitűnjenek; peremje, párkányja tele volt aggatva matróz fehérneművel, mosás napja volt. Körülte egy piczi hajócska háromszögletes, hófehér vitorlával felszerelve, szeldelte a sík csendes vizet.”²⁷⁷⁶

1877 júniusában, kadéttal Dél-Amerika nyugati partvidékére készül, ha a politikai helyzet megengedi.²⁷⁷⁷

1877.06.24-én indult Polából Fiuméba, hogy ott a tengerészeti akadémia első éves növendékeit, kik most fogják tenni gyakorló útjukat, felvegye. Az utat öt napra tervezték.²⁷⁷⁸ Tervezett útvonal: Lissa, Ragusa és Roche di Cattaro kikötői.²⁷⁷⁹

²⁷⁶⁴ Morgen-Post, Juli 1876-07-20

²⁷⁶⁵ Neue Freie Presse, Juli 1876-07-29

²⁷⁶⁶ Das Vaterland, August 1876-08-05

²⁷⁶⁷ Pesti Napló, esti kiadás, 27. évfolyam, 1876-08-12 / 190. szám

²⁷⁶⁸ Budapesti Közlöny, 10. évfolyam, 1876-09-29 / 223. szám

²⁷⁶⁹ Neue Freie Presse, September 1876-09-01

²⁷⁷⁰ Das Vaterland, September 1876-09-06

Die Presse, September 1876-09-06

²⁷⁷¹ Neue Freie Presse, September 1876-09-08

²⁷⁷² Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1876-09-12

²⁷⁷³ Magyar Statistikai Évkönyv, 1876 (6. évfolyam, Budapest, 1879) X. Haderő

²⁷⁷⁴ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1876-10-24

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1876-10-27

²⁷⁷⁵ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1876-11-04

²⁷⁷⁶ Vasárnapi Ujság –1877-03-18 / 11. szám / Cserni György és a szerb fölkelés e század elején (képpel) 167. oldal / Történelem; régészet és rokontárgyak

²⁷⁷⁷ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1877-05-30

²⁷⁷⁸ Die Presse, Juni 1877-06-28

²⁷⁷⁹ Neue Freie Presse, Juni 1877-06-28

1877.07.20-án a corvettenek ismét Polában kell lenni, mivel e napra van tervezve a Tegetthoff emlék leleplezése, ha július 20-ikáig a lissai tengeri ütközet évforduló napjáig készen lesz.²⁷⁸⁰ Az emlékmű viszont igen lassan készült el.

1877.06.28-án Fiuméba érkezett.²⁷⁸¹

A hajó tisztjei: "Dandolo" korvetten: Karl Ritt von Pörtl hadnagy, Franz von Klebl, Dr. Heinrich Lumersdorfer sebész, Dr. Josef Bares korvettorvos, Franz Loserth és Karl Lilleg 3. osztályú mérnökök.²⁷⁸²

„Fiuméból Károly István főherceg s a hadi tengerészet több növendéke a »Dandolo« gőzösön gyakorlati útra mennek Corfu, Málta, Messina, Tunis, Palermo és Nápoly érintésével.”²⁷⁸³

Corfu felé haladva egy este a hajó hátsó részén heverésztünk, a nap fáradalmait pihelve. Néhányan közülünk énekeltek, mások olvastak, de legtöbben a tiszt elmékedéseit hallgatták. Egyszerre a parancsnok harsány szava riasztott fel: »Alle Segel in Gei!« Siettünk a parancsot teljesíteni. A láthatár beborult, vihar közeledett. Első viharunk a tengeren! — ez sokat jelent minden újoncnak. Az árbocok csakhamar meg is élénkültek, a vitorlákat bevontuk, és hogy a netáni veszélyt kikerüljük, a görög szigetek helyett ismét a nyílt Adria felé siettünk gőzerővel. Nemsokára a vihar tombolt, a szél füttyölt, a hullámok magasra csapkodtak fel a »Dandolo« fedélzetére, melynek bordái recsegték a víz óriási csapásai alatt. Ez éjjel nem aludtunk s mindnyájan szerényen vettünk részt a szolgálatban. A nap feljöttével megérkezett végre az oly régen óhajtott »holnap«, melyen megláthatni reméltük Corfu szigetét. Ellőttünk ragyogott most teljes pompájában. A vihar lecsendesült és mi nyugodtan értük el Corfu városának biztos kikötőjét. Alig eresztünk horgonyt, azonnal egész csónak vett körül minket, melyekben gyümölcs- és dohányárúsok ajánják terményeiket. Corfuban nem sokáig gyönyörködhettünk, mert vissza kellett térnünk a hajóra, melyen még aznap indultunk Málta, e történelmi és hadászati szempontból több érdeket nyújtó sziget felé. Öt napi fáradalmas tengeri út után elérkeztünk oda.²⁷⁸⁴

1877.07.19-20-án Triesztben volt a fiúmei kadéttal.²⁷⁸⁵

Ez után feltehetőleg Polába ment.

1877.07.25-én 9.30-kor Triesztbe érkezett.²⁷⁸⁶

1877.07.27-én Fiuméba hajózott. Ekkor nagy viharba került, és megsérült a kötélzete. Nagyobb javításra azonban nem szorult.²⁷⁸⁷ A hajó fedélzetén tartózkodott István főherceg.

1877. július végén rövid ideig Fiumében volt. „A »Dandolo« nevű cs. és kir. csatárgőzös jött pár napra a révbe, s a haditengerészeti akadémia növendékeinek egy részét gyakorlati utazásra felvette.”²⁷⁸⁸

1877.08.01-én Korfu, Málta, Tunisz, Palermo és Nápoly felé kihajózott, fedélzetén kadéttal.²⁷⁸⁹

A „Dandolo“ 1700 tonna, 230 lóerő, 16 ágyú, 129 karabély, 60 revolver, 65 kard, 258 ember.²⁷⁹⁰

²⁷⁸⁰ Egyetértés, 11. évfolyam, 1877-06-29 / 158. szám

²⁷⁸¹ Ellenőr, 9. évfolyam, 1877-06-29 / 232. szám

²⁷⁸² Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1877-07-08

²⁷⁸³ Fővárosi Lapok 1877-07-29 / 172. szám

Fővárosi Lapok 1877-07-01 / 148. szám

Neue Freie Presse, Juli 1877-07-23

²⁷⁸⁴ Fővárosi Lapok 1877-09-06 / 203. szám

²⁷⁸⁵ Die Presse, Juli 1877-07-26

²⁷⁸⁶ Das Vaterland, Juli 1877-07-25

²⁷⁸⁷ Neue Freie Presse, Juli 1877-07-28

²⁷⁸⁸ Budapesti Közlöny, 11. évfolyam, 1877-08-25 / 193. szám

Ellenőr, 9. évfolyam, 1877-08-25 / 336. szám

²⁷⁸⁹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1877-08-01

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1877-08-01

²⁷⁹⁰ Ellenőr, 9. évfolyam, 1877-06-09 / 196. szám

1877 szeptemberében a »Dandolo« nevű cs. és kir. hadi irami hajó, a haditengerészeti akadémia növendékeivel gyakorlati útjából visszatét Fiuméba.²⁷⁹¹

1877.09.10-én Lissa-ba érkezett.²⁷⁹²

1877.09.12-én érkezett Polába, fedélzetén a gyakorlatról visszatérő kadéttal.

1877.09.13-án Polában a hajót felkereste Rudolf trónörökös.²⁷⁹³

1877.09.15-én a kadéttal Fiuméba vitte.²⁷⁹⁴

Az SMS Dandolo 18 hónapos „földköri” útra készül.²⁷⁹⁵

Az út október közepe körül kezdődik, és Dél-Amerika mindkét partvidékén halad végig. A kikötők között szerepel Pernambuco, Rio de Janeiro és Lima.²⁷⁹⁶

1877.10.15-én délután fél ötkor Polából kifutott a hajó, fedélzetén 24 frissen végzett kadéttal.²⁷⁹⁷

Az utat elsősorban vitorlával kell megtenni. Az útvonal Gibraltáron keresztül Bahiába, a Nyugat-Indiákba, Philadelphiába és New Yorkba vezet. A visszaúton az első európai kikötő Cadix lesz.²⁷⁹⁸

A hajón utazott Alexander Milinov hadnagy, Rafael Hofmann hadnagy, Johann Vitlus, Maximilian Njegovan, Franz Eisert, Franz Paßler, Leopold Sellner, Eugen Hermann, Ernst Rödiger, Michael Kastner, Rudolf Pajer, Eduard Edl. von Friedenfels, Dominik Freiherr von Wezlar, Emanuel Haracich, Theodor Kaiser, Otto Barnert, Emil Rubesck, Julius Sikora, Alois Ritt. Dojmi von Delupis, Max Graf Bissingen, Rudolf Bofkorny, Theodor Graf Bathyany, Alois Baumann, Wenzel Ritt. von Rits, Gabriel Vajda, Wilhelm Pacher és Franz Nobile de Gradi kadéttal.²⁷⁹⁹

A Lang fregattkapitány parancsnoksága alatt álló "Dandolo" korvett 1877.11.18-án biztonságban megérkezett Gibraltárra, miután harminckét nappal korábban elhagyta Polát. Útközben 48 órás megállót tettek Messinában, majd az éjszakát a Cagliari-öbölben töltötték. Az út első szakaszában meglehetősen kedvező időjárás túl viharosnak bizonyult a spanyol partok számára. A korvett hajóállóságának köszönhetően károsodás nélkül átvészelt egy heves nyugati vihart.²⁸⁰⁰

A hajó Észak és Dél-Amerika partjait kereste fel. A hajón ekkor 14 ágyú volt.²⁸⁰¹

1878.

1878.01.08-án érkezett Bahia-ba.²⁸⁰²

1878.03.21-én érkezett Havannába.²⁸⁰³

Johann Lang császári és királyi fregattkapitány, a „Dandolo” korvett parancsnoka – amelyet 1877 végén a Haditengerészeti Akadémia végzett tengerészkadétjaival kiképző körútra küldtek Bahia, Barbados, Kingston, Philadelphia és New York-ba, azt a feladatot kapta, hogy

²⁷⁹¹ Budapesti Közlöny, 11. évfolyam, 1877-11-06 / 253. szám

²⁷⁹² Die Presse, September 1877-09-11

²⁷⁹³ Neue Freie Presse, September 1877-09-14

²⁷⁹⁴ Neue Freie Presse, September 1877-09-17

²⁷⁹⁵ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1877-07-29

²⁷⁹⁶ Neue Freie Presse, September 1877-09-23

²⁷⁹⁷ Die Presse, Oktober 1877-10-19

Grazer Volksblatt, Oktober 1877-10-21

²⁷⁹⁸ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1877-10-20

²⁷⁹⁹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1877-10-24

²⁸⁰⁰ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1877-12-15

Die Presse, November 1877-11-20

²⁸⁰¹ Hábóru-Krónika, 1877-1878 (1-87. szám) 1878 / 1878 / 59. szám

²⁸⁰² Neue Freie Presse, Januar 1878-01-09

Das Vaterland, Januar 1878-01-10

²⁸⁰³ Neue Freie Presse, März 1878-03-23

Das Vaterland, März 1878-03-24

megfigyeléseiben szerepeltesse a meglátogatni kívánt kikötők kereskedelmi viszonyait, és jelentést készítsen róluk.²⁸⁰⁴

1878.05.20-án érkezett New Yorkba.²⁸⁰⁵

1878 júniusában Jamaica-ban járt. Ott a borkereskedelem lehetőségeit mérte fel a hajó kapitánya.²⁸⁰⁶

1878.06.14-én már elhagyta Philadelphiát.²⁸⁰⁷

1878.06.29-én érkezett Gibraltárba.²⁸⁰⁸

1878.07.19-én futott be Polába.

Az út során Willus és Hoffmann zászlósokat betegség miatt partra kellett tenni New York-ban és Palermóban. Theodor Kaiser tengerészcadét meghalt és Palermóban temették el. A Dandolo korvett néhány kisebb javítás után augusztus elején Fiumébe megy, ott tengerészcadétoakat vesz a fedélzetére, akik részt vesznek egy hathetes kiképző hajóúton.²⁸⁰⁹

1878.08.02-án Fiuméba érkezett.

1878.08.03-án másod és harmad évfolyamos kadétoakkal a fedélzetén, kiképző útra indul.²⁸¹⁰

1878.08.10-én Korfun volt.

1878.08.11-14 között Zante-ban állt meg. A növendékek és a legénység minden nap kirándulásokra indultak a partra. István főherceg is a hajón van és teljes erejével tanulmányozza a tengerészet elméletét és gyakorlatát, felváltva hív meg néhány növendéket ezekre a kirándulásokra.

1878.08.14-én gőzmeghajtással befutottak Patraszba. Ott a tisztek és a kadéto lovagolni mentek.²⁸¹¹

1878.08.20-án hagyták el Patrasz. 1878.08.21-én a hajó viharba került, ami kitartott augusztus 24-ig. A hajón sokan tengeribetegek lettek.

1878.08.24-én Korfun vetett horgonyt. Korfut 1878.08.26-án hagyták el. További útvonala: Castelnuovo, Lissa, Ragusa, Zara és Pola. Ez után Fasanában éleslövészeti gyakorlatot tartott, majd elindult Fiuméba.²⁸¹²

1878. augusztus végén Fiumében a Dandolo nevű cs. és kir. csatárgőzös érintette a révet, visszatértében egy a cs. és kir. haditengerészeti akadémia növendékeivel tett gyakorlati utazásról.²⁸¹³ Ezek szerint a tervezett kiképzőút pár héttel lerövidült.

1879.01.01-én leszerelték és átsorolták tüzérségi és kiképző hajóvá.²⁸¹⁴

1880.

1880 nyarán Polában volt „A Lloyd társaság egyik gőzösén lementünk Pólába, hol a birodalom tengeri ereje fekszik a sok hadi és szállító hajó, lőpor, golyók, erősségek és óriás épületek, hajók, az árbocok egész erdeje. A „Nautilus“ schöner; „Friedrich“ „Donau“, „Dandolo“ corvettek; „Navarra“, „Radeczky“ fregattok; az „Artemisia“ brig; „Salamander“ pánczél fregatté; a „Seehund“ torpedó hajó stb. stb. mind megannyi tengeri szörnyek, melyeknek csak

²⁸⁰⁴ Das Vaterland, Mai 1878-05-19

²⁸⁰⁵ Neue Freie Presse, Mai 1878-05-21

²⁸⁰⁶ Die Presse, Juni 1878-06-14

²⁸⁰⁷ Neue Freie Presse, Juni 1878-06-14

²⁸⁰⁸ Das Vaterland, Juli 1878-07-01

²⁸⁰⁹ Die Presse, Juli 1878-07-23

²⁸¹⁰ A Hon, 16. évfolyam, 1878-08-02 / 188. szám

²⁸¹¹ Die Presse, September 1878-09-11

²⁸¹² Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1878-09-15

²⁸¹³ Ellenőr, 10. évfolyam, 1878-09-25 / 482. szám

Vasuti és Közlekedési Közlöny, 9. évf. 1878-10-02 / 40. szám

²⁸¹⁴ Magyar Statistikai Évkönyv, 1879 (9. évfolyam, Budapest, 1882) XI. Haderő

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1878-10-02

felemlítésétől is elmegy az olaszok kedve az osztrák-magyar tengerpart felé vágyakozni, ha ugyan visszaemlékeznek Tegethoff poroló palotájára.”²⁸¹⁵

1880 februárjában tüzérségi kiképzőhajó.²⁸¹⁶

1880 februárjában a Dandolo tüzérségi kiképzőhajón szolgált Theodor Graf Batthyány tengerészcadét.²⁸¹⁷

1880 júniusában, júliusában, augusztusában, szeptemberében és decemberében még mindig aktív kiképzőhajó.²⁸¹⁸

1880.11.26-án leszerelték és hulká alakították át.²⁸¹⁹ A fentiek szerint viszont decemberben, mint aktív tengerészeti tüzérségi kiképzőhajóra neveznek ki rá személyzetet.

1881.

1881.01.07-én mint tüzérségi iskolahajóra neveznek ki szolgálatra kadétokat.²⁸²⁰

1881 februárjában még mindig tüzérségi iskolahajó.²⁸²¹

1881 márciusában még mindig tüzérségi iskolahajó.²⁸²²

1881 májusában még mindig tüzérségi iskolahajó.²⁸²³

1881 júliusában még mindig tüzérségi iskolahajó. A hajón szolgált Theodor Kunwald sorhajóhadnagy.²⁸²⁴

1881 júliusában meghajtó rendszereit kiszerezték²⁸²⁵ és 1882.07.02-től lakóhajóvá alakították át.²⁸²⁶ Állomáshelye ekkor Pola.

1882.

1882 júliusában lakóhajó.²⁸²⁷

1882 szeptemberében még 14 ágyú volt rajta.²⁸²⁸ Ekkor a hajó lakóhajó.²⁸²⁹

1883.

Ebben az évben lakóhajóként szolgált.²⁸³⁰

1883 decemberében már Polában kikötői őrhajó. 1883.12.20-án egy kigyulladt hajóhoz riasztott tűzoltókat (tűzoltó csónakot, ami lehet, hogy a hajó saját csónakja volt²⁸³¹) és a Dandolo tisztjei vezetésével fél óra alatt eloltották az égő ravennai Berreria teherhajót, és legénységét. A Berreria legénysége ugyan is a tűz keletkezésekor az éjszaka folyamán aludt.²⁸³²

1884.

1884.06.15-én, felfegyverzett kikötői őrhajó Triesztben.²⁸³³

²⁸¹⁵ Somogy, 16. évfolyam, 1880-07-13 / 28. szám

²⁸¹⁶ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1880-02-01

²⁸¹⁷ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1880-02-13

²⁸¹⁸ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1880-06-11

Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1880-07-09

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1880-08-04

Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1880-09-07

Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1880-12-28

²⁸¹⁹ Magyar Statistikai Évkönyv, 1880 (10. évfolyam, Budapest, 1882) XI. Haderő

²⁸²⁰ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-01-07

Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-01-18

²⁸²¹ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-02-11

²⁸²² Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-03-25

²⁸²³ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-05-06

²⁸²⁴ Militär-Zeitung, Januar-Juni 1881-06-28

²⁸²⁵ Magyar Statistikai Évkönyv, 1881 (11. évfolyam, Budapest, 1883) XI. Haderő

²⁸²⁶ Magyar Statistikai Évkönyv, 1881 (11. évfolyam, Budapest, 1883) XI. Haderő

²⁸²⁷ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1882-07-30

²⁸²⁸ Wiener Allgemeine Zeitung, September 1882-09-03

²⁸²⁹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1882-09-17

²⁸³⁰ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1883-04-11

²⁸³¹ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1883-12-25

²⁸³² Neue Freie Presse, Dezember 1883-12-22

²⁸³³ Budapesti Hírlap, 4. évfolyam, 1884-06-17 / 166. szám

1884 júniusában laktanyahajónak írja a sajtó.²⁸³⁴ Valójában kikötői őrhajó és van valamiféle fegyverzete is.²⁸³⁵

1884.07.07-én a Polába érkező I. Ferenc Józsefet és Habsburg Rudolf trónörökösét, legénysége 21 ágyú díszlövésekkel köszöntötte.²⁸³⁶

1884.07.20-án Polában csónakverseny volt. A tizennyolcevezősök között a Dandolo csónakja nyert 2000 m-es távon 8 perc alatt oda, és 8 perc alatt vissza megtéve az utat. A tengerészek 29 dukátot nyertek a győzelemmel.²⁸³⁷

Ebben az évben, novemberben már kaszárnyahajónak is használták.²⁸³⁸

1885.

1885.07.06-án Polában díszlövessel fogadta Albrecht és Wilhelm főhercegeket.²⁸³⁹

1886.

1886.03.07-én „a trónörökös-pár a Greif nevű yachtra szállott és pedig diszcsónakokon ment a yachtig. A kikötőben (Polában) levő összes hajók zászlódíszet öltöttek és tisztelegtek. Mialatt a kikötő őrizetére rendelt Dandolo nevű korvett (kikötői őrhajó²⁸⁴⁰) ágyúlövésekkel üdvözölte a trónörökös-párt, addig a többi hajók legénysége hurrah-kiáltásokba tört ki. Pontban 11 órakor a Greif elhagyta a kikötőt.”²⁸⁴¹

1886-os hír szerint „a mostani pólai kikötőhajó, a „Dandolo“ korvett, kitatarozás után szintén Sebenicoba indul, ahol anyagszerhajónak fogják használni.”²⁸⁴² Tehát, a hajó vitorlákkal még tud közlekedni.

1886.06.10-én kolerás betegek kórházhajója.

„A harmadik mellékcsoport hat hulk fregattból áll, melyek a Salamander, Adria, Dandola, Belona, Alfa és Dalmata. Ez utóbbi csoport csak kiegészítő és őrszolgálatra alkalmaztatik.”²⁸⁴³

1887-től akna és torpedóraktár Sebenicoban, majd ugyan ott a Tengerészeti Iskola diákjainak lakóhajója.

1890-ben átnevezték Schwarzenberg-re. A hajó Sebenicoban állomásozott.

1900.09.13-án végleg leszerelték és bontásra jelölték ki.

1901-ben lebontották.²⁸⁴⁴

Parancsnoka:

Richard Barry fregattkapitány 1859-1860

Kern 1862

von Sterne fregattkapitány 1863-1864

Nauta Gusztáv²⁸⁴⁵ fregattkapitány 1865-1867

²⁸³⁴ Wiener Allgemeine Zeitung, Juni 1884-06-03

²⁸³⁵ Das Vaterland, Juni 1884-06-17

²⁸³⁶ Budapesti Hírlap, 4. évfolyam, 1884-07-08 / 187. szám

Fővárosi Lapok 1884-07-10 / 161. szám

²⁸³⁷ Neue Freie Presse, Juli 1884-07-21

Allgemeine Sport-Zeitung, 1884 Ausgaben

²⁸³⁸ Egyetértés, 18. évfolyam, 1884-09-02 / 243. szám

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1884-11-09

²⁸³⁹ Neue Freie Presse, Juli 1885-07-07

²⁸⁴⁰ Wiener Allgemeine Zeitung, März 1886-03-07

²⁸⁴¹ Pesti Napló, 37. évfolyam, 1886-03-08 / 67. szám

²⁸⁴² Pesti Hírlap, 8. évfolyam, 1886-05-18 / 137. szám

Die Presse, Mai 1886-05-15

²⁸⁴³ Ellenzék, 7- évfolyam, 1886-08-02 / 173. szám

Das Vaterland, Juli 1886-07-27

²⁸⁴⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Dandolo

²⁸⁴⁵ Ellenőr, 5. évfolyam, 1873-06-27 / 146. szám

Iovag Herzfeld Viktor fregattkapitány 1869-1870²⁸⁴⁶
Grave Stephensen fregattkapitány 1872-1873²⁸⁴⁷
B.F. Spindler kapitány 1873²⁸⁴⁸
Rödiger Emil fregattkapitány 1874-1875²⁸⁴⁹
Frideric (Adolph) Nölting fregattkapitány 1875²⁸⁵⁰
Josef Lang fregattkapitány 1877-1878
Josef Berthold korvettkapitány 1882²⁸⁵¹
Karl Baritz von Skafalva korvettkapitány 1882²⁸⁵²
Richard Banfield korvettkapitány 1883²⁸⁵³

²⁸⁴⁶ Neue Freie Presse, Januar 1870-01-19

Budapesti Közlöny, 6. évfolyam, 1872-11-14 / 261. szám

²⁸⁴⁷ Neue Freie Presse, April 1872-04-28

²⁸⁴⁸ Magyar Ujság, 8. évfolyam, 1874-04-29 / 97. szám

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-04-13

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1873-04-20

²⁸⁴⁹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Januar-Juni 1874-06-21

²⁸⁵⁰ Budapesti Közlöny, 10. évfolyam, 1876-06-04 / 128. szám

Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1875-10-03

Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1875-10-09

²⁸⁵¹ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1882-11-08

²⁸⁵² Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1882-12-08

²⁸⁵³ Die Vedette - Militär-Zeitschrift, Juli-Dezember 1883-09-23